DÖNEM : 1 CİLT : 14 TOPLANTI : 2

CUMHURİYET SENATOSU TUTANAK DERGİSİ

Yüzonuncu Birleşim

19 . 9 . 1963 Perşembe

İçindekiler

Sayfa

1. — Geçen tutanak özeti 382:383

2. — Demeçler ve söylevler 383

1. — Millî Savunma Bakanı İlhami Sancar'ın Manisa Üyesi Emin Açar'ın 10.9.1963 günlü 107 nci Birleşimde vâkı, Amerika Birleşik Devletlerinin Türk Ordusuna yapmakta olduğu petrol yardımı hakkındaki, konuşmasına cevabı 383:386

2. — Ankara Üyesi Niyazi Ağırnaslının 17 . 9 . 1963 günlü 109 ncu Birleşimde Samsun Üyesi Fethi Tevetoğlu'nun Türkiye'nin Ortak Pazara girişine ve buna karşıt fikirlere dair konuşmasına, Ortak Pazara girmemizin iktisadi bakımından az gelişmiş ülkeler arasında yer alan memleketimiz sanayiine yapabileceği menfi tesirler hakkında cevabı 386:389

3. — Çanakkale Üyesi Âli Aksoy'un, memlekette turistik tanıtma alanında sarf edilmesi gerekli gayretler ve bu sahada Yunanistan'ın yaptığı menfi propagandalar hakkında demeci 389:391

Sayfa

3. — Başkanlık Dinanının Genel Kurula sunuşları 391

1. — 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde ilâvesine dair kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Bayındırlık ve Ulaştırma ve İçişleri komisyonları raporları (M. Meclisi 2/350; C. Senatosu 2/83) (S. Sayısı: 285) 391,417:419

2. — Karadeniz Teknik Üniversitesi adiyle Trabzon'da bir üniversite kurulması hakkındaki 6594 sayılı Kanuna ek kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe komisyonları raporları (M. Meclisi 1/515); (C. Senatosu 1/286) (S. Sayısı: 291) 391,420:421

3. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Devlet Bakanı Necmi Ökten'e dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Vefik Pirinçcioğlu'nun vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/238) 391

Sayfa

4. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu'nun vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/239) 391

Sayfa

4. — Görüşülen işler 392

1. — Tapulama kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/211, C. Senatosu 1/260) (S. Sayısı: 286) 392:416,422:423

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Samsun Üyesi Fethi Tevetoğlu'nun; Adalet Partisi Grupu adına Türkiye'nin Ortak Pazara girmesi hakkında Ankara'da imzalanan anlaşmaya, bu anlaşmaya karşı olduklarını bildiren ve dağıtılan bir parti bültenine dair demeci ve, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ekrem Alican'ın bu konuda, Hükümet olarak, ana muhalefet partisinin görüşüne iştirak ettiklerini ifade eden konuşması dinlendi.

31 . 5 . 1963 tarihli ve 224 sayılı Kanunun 3 ncü ve 5 nci maddeleri gereğince onaylanarak Resmî Gazetelerde yayınlanmak suretiyle yürürlüğe konulmuş bulunan 6/2008, 6/2084 ve 6/2120 sayılı kararlarla yürürlüğe giren Andlaşmaların, Genel Kurulun bilgisine arz olunmak üzere sunulduğuna dair Başbakanlık tezkeresi ve yukarda numaraları gösterilen kararlar okundu, bilgi edinildi.

Anayasanın 21; 30/son fıkra; 46/2; 56;57; 121; 5, 6, 123/3 ve 138 nci maddelerine göre 25 Ekim 1963 tarihine kadar çıkarılması gereken kanunlar ve bu kanunların zamanında Yasama Meclislerinden geçebilmesi için alınacak tedbirler hakkındaki tutanak okundu, bilgi edinildi.

Muvazenei Umumiyeye dâhil bâzı dairelerin yapı işleri için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ikinci defa açık oya sunuldu ve tasarının kanunluğu kabul olundu.

Anayasa Mehkemesinin kuruluşu ve yargılama usulleri hakkındaki Kanuna ilişik (1) sayılı cetvele bir kadro eklenmesine dair kanun tasarısını, komisyon geri aldı.

Sanayi Bakanlığı kuruluş ve vazifeleri hakkındaki 6973 sayılı Kanunun bâzı maddelerinde ve bu Bakanlığa ait kadrolarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı görüşüldü ve Cumhuriyet Senatosunca tasarının kanunluğu kabul olundu.

232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde ilâvesine dair kanun teklifi Cumhuriyet Senatosunca, reddedildi. Yapılan açık oylamada yeter sayı temin edilemediğinden teklifin gelecek birleşimde tekrar oylanacağı bildirildi.

Karadeniz Teknik Üniversitesi adiyle Trabzon'da bir üniversite kurulması hakkındaki 6594 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı görüşüldü ve yapılan açık oylamada yeter sayı sağlanamadığından tasarının gelecek birleşimde tekrar oya sunulacağı bildirildi.

Tapulama kanunu tasarısının birinci maddesi üzerinde bir süre görüşüldü.

19 Eylül 1963 Perşembe günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan Başkanvekili *İhsan Hamit Tigrel*	Kâtip Sivas *Ahmet Çekemoğlu*

Kâtip
Kırklareli
Ahmet Naci Arı

SORULAR

Sözlü soru

1. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil'in, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanının Polonya'ya gidiş sebebine dair sözlü soru önergesi, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına gönderilmiştir. (6/222)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili İhsan Hamit Tigrel

KÂTİPLER : Macit Zeren (Amasya), Nizamettin Özgül (Gaziantep)

BAŞKAN — Birleşimi açıyorum.

2. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER

1. — Millî Savunma Bakanı İlhami Sancar'ın, Manisa Üyesi Emin Açar'ın 10 . 9 . 1963 günlü 107 nci Birleşiminde vâki Amerika Birleşik Devletlerinin Türk Ordusuna yapmakta olduğu petrol yardımı hakkındaki konuşmasına cevabı

BAŞKAN — Söz Sayın Millî Savunma Bakanındır.

NİYAZİ AĞIRNASLI (Ankara) — Zaptı sabık hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Peki efendim, Bakanın konuşmasından sonra söz sizindir.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI İLHAMİ SANCAR (İstanbul Milletvekili) — Muhterem arkadaşlar,

Sayın Senatör Emin Açar'ın, 6 Eylül 1963 günü Cumhuriyet Senatosunda, Silâhlı Kuvvetlerimize yapılan akar yakıt yardımı konusundaki yapmış oldukları konuşmaları dolayısiyle bana bu hususta açıklama imkânı vermiş olduğundan, sözlerime kendilerine teşekkür ile başlıyacağım.

Hepinizin bildiği gibi, Silâhlı Kuvvetlerimizin bir kısmı ana malzeme araç ve gereçleri arasında eğitim, akar yakıt ihtiyacı da Amerikan Askerî Yardım programına göre sağlanmaktadır.

Amerikan Hükümeti dış yardım konusundaki politikasını zaman, zaman revizyona tabi tutmaktadır. Yardım programındaki malzeme, yardım ettiği milletlerin istihsal veya imal ettiği unsurlar arasında bulunmakta ise, bu gibi malzemeyi askerî yardım programı dışında bırakmaktadır.

Millî Savunma Bakanlığının bütçe tekliflerini huzurunuza getirdiğimiz vakit, bir kısım askerî yardım malzemesinin memleketimizde imal ve istihsal edilmekte olduğu Amerikan Hükümeti tarafından dikkate alınarak, bu sahadaki yardımın kesilmiş olmasından, ödenek taleplerimizin Millî Savunma olarak artmakta olduğunu beyan etmiştim.

Akar yakıt hakkındaki durum da, bundan neşedetmektedir. Durumun iyice anlaşılabilmesi için izahatıma 1961 yılından başlıyacağım. 24 . 3 . 1961 tarihinde, Dışişleri Bakanlığının, Bakanlığımıza müracaatı üzerine;

Amerikan askerî yardım programına göre sağlanmakta olan askerî akar yakıt ihtiyacının, yerli rafinerlerimizde istihsal edilecek sivil ihtiyaç fazlası akar yakıtlardan tedarik olunmasının memleketimiz ekonomisi için sağlıyacağı faydalar izahtan vârestedir.

1962 yılından itibaren, Silâhlı Kuvvetlerin akar yakıt ihtiyacının yurt içinden sağlanması konusunda Amerikan misyonu ile konuşma açılması düşünüldüğünden bu toplantıya bir temsilci gönderilmesi talebedilmiştir.

Toplantıya katılan temsilcimiz vasıtasiyle, Silâhlı Kuvvetler akar yakıt ihtiyacının Amekan askerî makamları tarafından sağlanmakta olması dolayısiyle, bu teşebbüsün Türk askerî makamları yerine Dışişleri Bakanlığı marifetiyle ilgili firmaların, Amerikan askerî makamlarına müracaat etmeleri tavsiye edilmiştir.

24 Mart 1961 tarihinden sonra, (Hükümetin diğer bakanlıkları tarafından alınan kararlar, Bakanlığımıza bildirilmemiş olmasına rağmen) İktisadi İş Birliği Komisyonu tarafından şu hususlarda bâzı kararlar alınmıştır. Bu komisyon :

Silâhlı Kuvvetler akar yakıt ihtiyacının İpraş tarafından sağlanmasına, konunun Maliye Bakanlığınca incelenmesine, akar yakıt ihtiyacının İpraş Şirketinden sağlanmasına ve bu işlerle ilgili bakanlıkların meşgul olmasına karar vermiştir.

Diğer taraftan, Millî Savunma Bakanlığı 1963 bütçe tekliflerinin «Karma Bütçe Komisyonunda» tetkik ve müzakeresi sırasında, bâzı milletvekillerimiz, Silâhlı Kuvvetler akar yakıt ihtiyacının yurt içinden sağlanması tavsiyesinde bulunmuşlardı. Biz, bu tavsiyelere, akar yakıt ihtiyacının yurt içinden sağlanması halinde akar yakıt bedeline tekabül eden başka bir ihtiyaç maddesinin askerî yardım programına dâhil edilmesinin garanti edilemiyeceğini, özellikle jet, yüksek oktanlı benzin ve bâzı deniz araçlarının kullandıkları yakıtlarla bir kısım yağların «Batman» rafinerisi tarafından henüz istihsal edilmemekte olduğu, kaldı ki, istihsalâtımızın ihtiyaçlarımıza da cevap vermekten uzak bulunduğu, akar yakıt boru hatlarımızın petrolün yurt dışından sağlanacağı esasına göre döşenmiş bulunduğunu, bunların akaryakıt tankerleriyle taşınması halinde ton kilometre başına 14 - 17 kuurşluk bir munzam nakliye ücretine ihtiyaç hâsıl olacağı beyan edilmiştir.

Burada, bâzı ihsai malûmata da yer vermek istiyorum. Memleketimizde mevcut rafinelerin kapasitesi beş milyon ton civarındadır. Halbuki, yerli ham petrol istihsalimizin yekûnu takriben 860 000 ton civarındadır. Memleketimizin sadece sivil sektörünün akaryakıt istihlâki 4 300 000 ton olup, bunun 3 370 000 tonu yurt dışından sağlanmaktadır.

Silâhlı Kuvvetlerimizin bir yıllık akaryakıt ihtiyacının rafine edilebilmesi için asgari 900 000 ton civarında ham petrole ihtiyaç vardır.

Bundan sonra, 26 Nisan 1963 tarihinde Amerikan Askerî Yardım Kurulu Genelkurmay Başkanlığına bir muhtıra tevdi etmiştir.

Bu muhtırada, Amerikan Hükümetinin değişmez prensibine göre, askerî yardım programı tahtında temin olunan malzeme, desteklenen bir memlekette istihsal veya imal edilebildiği takdirde bunların program dışı bırakılması icabetmektedir. Yani, ilk beyanlarını tekrar teyidden ibaret kalıyor.

Türkiye'de, İpraş ve Ataş gibi iki rafineri mevcudolduğu ve bunların tam kapasitede çalışamadıkları, bu sebeple Amerika'dan alınmakta olan akaryakıtın büyük bir kısmını istihsal edebilecek duurmda oldukları, askerî ihtiyaçların bir kısmını karşılıyabileceği, ticari ihtiyaçların da sağlanabileceği dikkate alınmıştır.

Amerikan Hükümeti, askerî yardım programından sağlanamıyacak olan akaryakıt ihtiyacının derhal millî kaynaklarla finanse edilmesinin mümkün olamıyacağını düşünerek, 1963 Türk malî yılında hâsıl olacak açığın kapatılması için (altı milyon dolâr) ek ödenek verilmesinin düşünüldüğünü ve bu hususta bir müzakere açılmasını teklif etmiştir.

Durum derhal Başbakanlıkla, Maliye, Ticaret, Sanayi, Ulaştırma Bakanlıklarına aksettirilmiştir. Arz ettiğim Bakanlıklararasında yapılan iki toplantı sonunda, askerî akaryakıt yardımının beş yıl süre devamının sağlanması, bu mümkün olmaz ise ham petrol verilmesi, bu da verilemezse 1964 malî yılından itibaren bütçemize

tahmil edeceği munzam ödeneğin Amerikan Hükümetince karşılanmasının zaruri bulunduğu neticesine varılmıştır.

Muhterem arkadaşlarım;

Şimdiye kadar akaryakıt ihtiyacımızı Amerikan Askerî Yardım Programına göre sağlamakta olduğumuzdan, bütçelerimize sadece nakliye ve genel idare masrafları olmak üzere 38 milyon lira civarında bir ödenek koymaktayız.

Bizim için mühim olan mesele Silâhlı Kuvvetlerin akaryakıt ihtiyaçlarının karşılanması konusudur.

Maliye Bakanlığı, İktisadi Iş Birliği Teşkilâtı vasıtasiyle, Amerikan Yardım Kurulu Misyonuna yazdığı 22 Nisan 1963 tarihli bir tezkerede, Türk Silâhlı Kuvvetleri akaryakıt ihtiyaçlarının bundan böyle yurt içindeki rafinerilerden sağlanmasının Türk ekonomisi için lüzumlu ve faydalı olacağını, akaryakıt için kullanılmakta olan askerî yardım fonunun diğer ihtiyaçlara sarf edilmesini teklif etmiştir.

Genelkurmay Başkanlığımıza 26 Nisan 1963 tarihinde Amerikan Askerî Yardım Kurulu tarafından verilen muhtıraya cevaben, Bakanlıklararası Komisyonda tezekkür edilen görüşümüz Amerikan Askerî Yardım Kurulu Başkanına bildirilmiştir.

Adı geçen Kurul, 13 Haziran ve 1 Ağustos 1963 tarihli yazılarında, askerî akaryakıt ihtiyaçlarının yurt içinden sağlanmasının, sadece petrol endüstrisini geliştirme işinin tahakkukuna yardım etmekle kalmıyarak Silâhlı Kuvvetleri dış yardım kaynaklarına muhtacolmıyacak bir duruma getireceği ifade edilmiştir.

Buradan tasarruf edilecek ödeneğin, başka türlü sağlanması mümkün olamıyacak diğer malzemenin sağlanması için kullanılabileceğinin, fakat her halde akaryakıta ait bir listenin 20 Haziran 1963 tarihine kadar Avrupa'daki Amerikan Kara Kuvvetleri Komutanına gönderilmesinin zaruri bulunduğunu bildirmiştir.

Askerî akar yakıt ihtiyacımızın, millî finansman yoliyle karşılanması halinde Millî Savunma bütçesine (gümrüklü 250 milyon, gümrüksüz ve ulaştırma masrafları hariç 110 milyon lira civarında) munzam bir malî külfet yükliyecektir. Halbuki, Hükümetçe hazırlanıp Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul buyurulan Kalkınma Plânımıza göre, kamu harcamalarındaki artış âzami nüfus . artışı nisbetine yani % 3 nisbetine takabül edecektir.

Akar yakıt bedeli bütçemize dâhil edildiği takdirde, başka hiçbir savunma hizmetimizden sarfınazar etmek imkânımız bulunmadığına göre, Millî Savunma bütçesinin en az % 8 e yakın nisbetinde bir artış kaydetmesi icabedecektir. Böyle bir artışı karşılamaya da bugün içinde bulunduğumuz malî ve ekonomik durumumuz müsait değildir.

Daha önce, bir nebze arz etmiştim, bakanlığımızın müşkilâtı akaryakıt müştakkatlarının sağlanması bakımından değildir. Asıl müşkilâtımız finansman müşkilâtıdır. Binaenaleyh, yurt içindeki rafinelerimizin kapasitelerinden istifade etmek ve petrol endüstrimizi geliştirebilmek için lüzumlu ödenek Amerikan eskerî yardım programı çerçevesi içinde olmak üzere, Amerikan karşılık paralar fonundan veya zirai istihsal fazlalıklarından libere edilecek ödeneklerle sağlanması cihetine gidilmesinde faydalar mülâhaza etmekteyiz. İşte, bu görüşün tesiri altında, Amerika Savunma Bakanına ve Avrupa'daki Amerikan kuvvetleri Başkomutanına bir mektup ile durumu izah ettim. Askerî akaryakıt ihtiyacımızın askerî yardım programı çerçevesi içerisinde kalmasını teklif ettim. Ayrıca, Adalet Bakanımızın Amerika'daki tetkikleri sırasında durumu Amerikan siyasi makamlarına duyurması için kendisine lüzumlu bilgileri verdim.

15Ağustos 1963 tarihini taşıyan bir izahname ile Amerikan Askerî Yardım Kurulu Başkanlığı, 12 Eylül 1963 tarihinde aşağıdaki hususları Genelkurmay Başkanlığımıza ve Bakanlığımıza bildirmiştir. Bu muhtırada:

1. Amerikan Hükümeti, 1963 Türk malî yılı akaryakıt bakiye ihtiyacını karşılamak için (6 milyon dolârlık) bir kredi açmaktadır. (Bu krediyi birkaçgün içinde verebilecekler)

2. Bundan ayrı olarak (110 milyon liralık) daha ek finansman da bulunabilecektir.

Bu (110 milyon liralık) finansmanın (54 milyon lirası) karşılık paralar fonundan, (56 milyon lirası) da zirai fazlalıklardan karşılanacaktır.

3. Amerikan Hkkümetinin bu yardımı, 1964 yılı sonuna kadar yapacağı Amerikan Mil-

lî Savunma Bakanından, müracaatımıza cevaben alınan 14 Eylül 1963 tarihli. cevabi yazıdan anlaşılmıştır. Ayrıca, 1964 malî yılımızdan sonra memleketimize temin edilecek iktisadi yardımın nev'ilerini ve miktarlarını tesbitte akaryakıt ile ilgili finansmanın dikkate alınacağı da bildirilmektedir.

Sözlerimin baş tarafında da arz ettiğim gibi, biz, Millî Savunma Bakanlığı olarak, Silâhlı Kuvvetler olarak, sadece akaryakıtı istihlâk eden bir teşkilâtız. Akaryakıtın istihsali, taşınması finansmanı diğer bakanlıkların sorumlulukları içerisine girmektedir.

Bu itibarla, biz konuyu hem Türkiye'nin millî güvenlik konusu olması dolayısiyle hem Millî Güvenlik Kuruluna, hem de Bakanlar Kuruluna zamanında götürmüş bulunuyoruz.

Bu husustaki karar Hükümetçe alınacaktır. Henüz bu konudaki çalışmalarımız sona ermiş değildir. Akaryakıt konusundaki faaliyetlerimizi bir dostluk anlayışı içerisinde Amerikalı müttefiklerimizle hal için esaslı ve müessir şekilde temasa geçmiş bulunuyoruz. Bu işin her iki memleketin menfaatlerine en uygun şekilde halledileceğinden şüphemiz bulunmamaktadır.

Saygılarımla.

2. — Ankara Üyesi Niyazi Ağırnaslı'nın, 17 . 9 . 1963 günlü 109 ncu Birleşimde Samsun Üyesi Fethi Tevetoğlu'nun Türkiye'nin Ortak Pazara girişine ve buna karşıt fikirlere dair konuşmasına, Ortak Pazara girmemizin iktisadi bakımdan az gelişmiş ülkeler arasında yer alan memleketimiz sanayiine yapabileceği menfi tesirler hakkında cevabı

BAŞKAN — Zaptı sabık hakkında söz, Sayın Niyazi Ağırnaslı'nındır.

NİYAZİ AĞIRNASLI (Ankara) — Muhterem arkadaşlar, Avrupa Müşterek Pazarına katılmanın memleketimiz aleyhine neticeler doğuracağı endişesi Türkiye İşçi Partisi tarafından yayınlanan bir bildiri ile basına aksettirildi. («evet evet, bunu başkaları da söyledi» sesleri) böyle bir ekonomik entegrasyonun faydalarının ve zararlarının münakaşa konusu olması, demokrasi ile idare edilen memleketlerde tabiî ve hattâ zaruridir. Konu, akademik seviyede tutulmuş olsaydı, anlaşmanın tasdik için Yüce Senatoya getirilmesine kadar mütalâa arz etmemeyi tercih edecek ve görüşlerimizi o zaman açıklıyacaktık.

Ekonomik geleceğimiz üzerinde, heyecanlı nutukların tesirine kapılmaksızın kanaat sahibi olmayı tercih edeceğinden emin bulunduğum Yüce Senatonun olgunluğu, bizim de görüşlerimizi ve endişelerimizi dinleyip değerlendirme fırsat ve imkânını hazırlıyacaktır, kanaatindeyim.

Teknik deyimi ile «Entegrasyon ekonomik» «Müşterek Pazar» ticaret ve gümrük engelleri bulunmıyan sahalarda kalkınmanın daha hızlı ve daha temelli olacağı düşüncesinden ilham ve kuvvet almaktadır. Az gelişmiş ülkelerle ileri sanayi memleketleri arasında vukua gelecek birleşmelerin, geri ekonomiler aleyhine cereyan edeceği hususunda ittifak eden yerli ve yabancı müellifler çoktur. John Meade, Charles Kindleberger ve Myrdal, milletletarası şöhret taşıyan profesörlerdendir ve hepsi de bu görüşte birleşmektedirler. (Gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Ağırnaslı, dikkatinizi çekerim, zaptı sabıkla alâkası yoktur.

NİYAZİ AĞIRNASLI (Devamla) — Zaptı sabık hakkında Sayın Tevetoğlu bu tarzda bir konuşma yapmıştı. («Konuşamaz» sesleri, gürültüler) biz cevabımızı arz ederken kitaba dayanmak için..

BAŞKAN — Hattâ münakaşa edilecek bir mevzu olarak ortaya atılmış değildir. Tevetoğlu birisine bir şey söylemiştir. Binaenaleyh, siz o mevzu üzerinde nihayet kısaca mütalâa beyan edersiniz.

NİYAZİ AĞIRNASLI (Devamla) — Yalnız, Yüce Senatonun doğru mu, yanlış mı, ilmî mi, hatalı mı şeklinde bir kanaate varması bakımından bu girizgâhı yapmak zarureti vardır. (Gürültüler)

Muhterem arkadaşlar, dinlenmeden hiçbir şey öğrenilemez. Dinliyelim ki, etüt mahsulü olarak nedir neticesi, bunu ortaya serelim. Ondan sonra da, söylenen ithamlar yerinde midir, değil midir, onun hakkında da bir hüküm verebilmek, vicdanları, akılları ve basiretleri ile hareket eden muhterem Senato üyeleri için mümkün olabilsin. O itibarla da kısa sürecektir; istirham edeyim, gürültü olursa anlaşılmaz.

Devlet Plânlama Teşkilâtı İktisadi Plânlama Dairesi Başkanı Prof. Dr. Besim Üstünel de 1962 yılında neşredilen.... (A. P., C. K. M. P. ve

C. H. P. sıralarından şiddetli gürültüler, bağırmalar, sıra kapaklarını yumruklamalar) tebrik ederim, tebrik ederim, sizleri.

BAŞKAN — Müsaade ediniz efendim, Allah aşkına müsaade ediniz. Herkes bu şekilde Başkanlık yapmak isterse, Başkanlık vazifesini yapamaz. Olmaz bu şekilde efendim.

NİYAZİ AĞIRNASLI (Devamla) — Başkanlık dinlenmezse, Muhterem Başkandan başka herkes Başkanlık yapmak isterse bir netice alınamaz.

BAŞKAN — Şimdi efendim, müsaade buyurursanız ben söyliyeceğim. Arkadaşımız zaptı sabık hakkında veyahut da gündem dışı söz istedi, kendisine söz verdim.

Sayın Tevetoğlu, bütün milletin hissiyatına tercüman olarak ve Hükümetin de noktai nazarını teyideden bir beyanda bulundular. (Bravo, sesleri, alkışlar) Ama, her fikrin bir muhalifi olabilir ve pekâlâ konuşulabilir.

NİYAZİ AĞIRNASLI (Devamla) — Eğer, sükûnetle dinlerseniz, müsaade ediniz okuyayım. Dinlemedikçe anlamak da mümkün olmaz.

BAŞKAN — Sayın Ağırnaslı, müddet mahduttur. Bu müddetin hitamında konuşmayı keseceğim.

NİYAZİ AĞIRNASLI (Devamla) — Devlet Plânlama Teşkilâtı İktisadi Plânlama Dairesi Başkanı Prof. Dr. Besim Üstünel de 1962 yılında neşredilen «Avrupa Müşterek Pazarının Türk ekonomisi üzerinde muhtemel tepkileri» adlı etüdünde aynı görüşe katılmış ve Müşterek Pazara katılmanın Türkiye'ye sağlıyacağı yakın faydaları ve uzak ve yakın zararları, rakamlar, miktarlar ve nisbetlerle dile getirmiştir. «.... bütün bu müspet tesirler ve hattâ yabancı sermaye yatırımlarının önemli olabileceğini bir an için kabul etsek bile, netice, yani elde edilecek fayda, yine de yekûn gayrisâfi millî hâsılanın % 1 ine yakın seviyeye zor ulaşabilir.

Halbuki Müşterek Pazarın çeşitli kanallardan gelen millî ekonomimizin kalkınma hızını azaltıcı tesirleri kolayca bu % 1 nisbetinin üstüne çıkabilir» demektedir, profesör.

Ekonomi ile ilgili olanlar, isimlerini saydığımız profesörlerin hepsinin liberal ekonomiye inanan zevat olduklarını iyi bilirler. Aynı eserin 101 nci sayfasının 4 ncü paragrafına da göz atalım : «Müşterek Pazarın Türk ekonomisine sağlıyacağı menfaatler, hiç de zannedildiği kadar mühim olmıyacaktır. Müşterek Pazara girmenin Türkiye'ye yeni ve büyük imkânlar sağlıyacağı hususundaki iddia ve kanaatlerin, esas itibariyle doğru olmadığı, yapılan araştırmaların ve hesapların ortaya çıkardığı en önemli hakikatlerden biridir. (Nereden okuyorsun, sesleri) Bu okunanlar memleketimizdendir.

Müşterek Pazar dışında kalmanın Türkiye için birtakım iktisadi güçlükler yaratacağı muhakkak olmakla beraber, bu güçlükleri yenebilmek için yapılması icabedecek «İktisadi fedakârlıkların» da yine zannedildiği kadar büyük çapta olmıyacağı, yapılan araştırmalar sonunda meydana çıkmış bulunmaktadır.

Türkiye'nin Müşterek Pazara tam üye olarak değil de, başlangıçta «ortak üye» olarak katılması halinde, ilk on yıllık devrede «Müşterek Pazarın» sadece ve daha ziyade faydalı tesirleri bahis konusu olacak, muhtemelen (Dikkat buyurulsun, muhakkak demiyorum, muhtemelen) zararlı tesirler henüz kendini hissettirmiyecektir. Fakat, tek taraflı üyeliğin devam edebileceği bu âzami on yıllık devrede dahi, Türkiye'nin elde edebileceği menfaatler yılda 15 ilâ 20 milyon dolârla ifade edilebilecek kadar düşük bir seviyede kalacaktır.» Bunları profesör söylüyor.

Geçici bir devre için muhtemelen sağlanacak bu kadar küçük menfaate, bu derece büyük gürültü bilmem ki, çok değil miydi?

Bu defa da sayfa 103, paragraf 2 den birkaç satır: «Müşterek Pazara üye olmanın Türk ekonomisi bakımından arz ettiği asıl tehlike, onun iktisadi kalkınmasını henüz tamamlıyamamış olmasından, daha doğrusu «Altıların» gelişme seviyesinin Türkiye'ninkine nazaran çok ilerde bulunmasından doğmaktadır. Gelişme seviyeleri ve sanayileşme dereceleri bakımından aralarında mevcut muazzam farklar, tam entegrasyon (yani birleşme) halinde Türk millî ekonomisinin aleyhinde işleyebilir ve Türkiye'nin kalkınma hızını yavaşlatabilir.

Bilhassa, bâzı genç sanayilerin «haksız tasfiyesi» nden veya henüz kurulmamış bulunan, fakat muvaffakıyet şansı olan bâzı endüstrilerin kurulmasına «haksız yere» mâni olucu şartlar yaratmasından ve bir de tersine işlemesi kuvvetle muhtemel «sermaye hareketleri» ve tasarruf mey-

li üzerindeki menfi tesirlerinden dolayı «kalkınma hızının» azalması, maalesef şimdiden tahmin ve kantifiye edilmeye müsait tesirler değildir. Bu tesirleri önceden tahmin etmek şöyle dursun, vukua geldikleri zaman dahi müşahade etmek bâzan imkânsız olacaktır. Zira, bunların sebebolacağı kayıpları maddi zararlar şeklinde değil, feda edilmiş gelişme imkânları veya kaybedilmiş kazanç şansları şeklinde «potansiyel» anlamda gelir kayıpları olacaktır demektedir. Yine profesör devam ediyor:

«Avrupa iktisadi câmiası, esas itibariyle sanayileşmiş memleketler için tasarlanmıştır ve aslında bir «sınai menfaatler ortak pazarıdır». Binaenaleyh, Türkiye gibi, esas itibariyle zirai bir bünyeye sahip bulunan ve ihracatının % 99 unu zirai mahsullerin ve madenlerin teşkil ettiği bir memleket için böyle bir gümrük birliği, ne dışarıya karşı muntazam bir himaye, ne de içeride önemli birtakım imtiyaz ve imkânlar sağlıyacaktır.»

Beynelmilel bir ilim otoritesi olan İsveçli Profesör Gunar Myrdal da, «An İnternational Economics» adlı eserinde, az gelişmiş ülkelerin ekonomik entegrasyonlara katılışı bakımından konuyu incelemektedir. Eserin 3 ncü sayfa 2 nci paragrafında: «Fakir ve gelişmemiş ülkelerde bu gayret - yani ekonomik birleşmelere katılma gayreti - millî ekonomik birleşmeye varacak şekilde olacaktır. Çünkü, bu ülkelerin başlıca za'fı şüphesiz ekonomik olarak parça parça bir durum göstermeleridir. Bunun için kuvvetli adımlar atılmalıdır ve bu adımlar kısa sürede sıkı bir ekonomik birleşmeyi hedef alamaz. Ulusal birleşme olmadan, uluslararası hayat standardı ve gelişme hızı farkları sürecek ve belki de artacaktır. Bu ülkeler, ulusal ekonomik birleşmeye hattâ mümkünse bölgesel iş birliğine pazarlık gücü elde etmek için de muhtaçtır. Bu pazarlık gücü, dünyanın politik dengesine ulaşmak için zaruri bir şarttır. Eğer, büyük çoğunluğun elinde - yani az gelişmiş ülkeler elinde - bu kadar az bir pazarlık gücü bırakılırsa, demokratik bir dünyada bu pek zayıf uluslararası bir birleşme olacaktır.» Bu da Myrdal'ın ifadeleri.

Görülüyor ki, dünya ölçüsünde şöhret taşıyan bir ilim adamı da bu gibi birleşmelerde az gelişmiş memleketlere ihtiyat tavsiye ediyor.

«Az gelişmiş ülkelerin ekserisinin millî ekonomileri birleşmemiş, entegre olmamıştır. Her nevi ekonomik ve sosyal engeller, fertler için fırsat eşitliği yollarını kaparlar. Aynı zamanda, bu ülkeler fakir ve durgundurlar.» Bunları da profesör söylüyor. «Bütün az gelişmiş ülkelerde ekonomik gelişme problemi en önce ekonomik gelişmeye müsait bir kombinezon teşkil edecek tarzda millî birleşme yolunu - millî entegrasyon yolunu - aramalıdır. Ekonomik gelişme ve ulusal entegrasyon biribirinin hem sonucu ve hem de şartıdır.» diyor profesör.

Muhterem senatörler, Avrupa pazarına katılmaktan duyduğumuz endişenin nedenlerini hepsi de liberal ekonomiye mensup otoritelerin satırlariyle yüksek huzurunuza sermiş bulunuyoruz. En fazla 10 yıl sürecek olan ilk periyottaki zâhirî ve pek cüzi faydaya ve birkaç yüz ithalâtçı tüccarın büyük kazançlar sağlamasına mukabil, doğuş halindeki sanayimizin yok olup gitmesi işsizliğin ve sefaletin daha da artması endişelerimizin Muhterem Hükümetimizi uyaracağı inancındayız. Nitekim, bâzı politikacıların gürültülü beyanlarına karşılık özel sektöre dâhil sanayicilerimizin ve sanayi odalarının, kullandığı ihtiyatkâr lisan da dikkate değer.

İşin dış politika bakımından tetkikine gelince: Ekonomik entegrasyonla politik entegrasyon, bilerek veya bilmiyerek karıştırılmaktadır. Politik birleşme çok daha farklı, üzerinde bütün milletin söz hakkı bulunan bir konudur. Ayrıca, Devlet adamlarının da ifade ettikleri gibi, Müşterek Pazara girmekle Avrupalı olunmıyacağı gibi, girmemekle de Avrupalılıktan çıkılmaz. İsviçre, İngiltere, İsveç, Danimarka tam Avrupalı memleketlerdir ve fakat Müşterek Pazarın dışındadırlar.

Müşterek Pazar veya ekonomik entegrasyon mutlaka politik entegrasyona da müncer olmaz. Uzun yollardan varılan bu neticeye sevinmek icap edip etmiyeceği de kolay kestirilebilir hususlardan değildir. Sevinç sebeplerini ciddiyetle tahlil etmek icabedenlere Massachusetts Teknoloji Enstitüsünün ekonomi profesörlerinden Charles Kindleberger'in «İnternational Economies» adlı eserinin 583 ncü sayfasından şu satırları da okuyalım: «... Ekonomik entegrasyondan geçiş politik entegrasyona müncer olmaz. Böyle bir hareket başlamışsa ve diğer kuvvetlerle de itiliyorsa ancak politik entegrasyonu hızlandırabilir.» Bu görüşe karşı 1830 da Almanya'da başlıyan

gümrük ittihadının 1870 de Almanya'yı birleştirmiş olduğu cevabı verilebilir. Ancak, Alman Devletleri arasındaki bağlılık Napolyon harblerinden ve daha öncelerden başlıyan ve kuvvetini birçok sebeplerden alan bir oluşumdur. Alman ittihadını yaratan sebepler arasında 1830 gümrük birliğinin yeri hemen hiç yok gibidir. Avrupa ekonomik entegrasyonu politik yakınlığı yaratmaz belki buna kısmen yardımcı olur.

BAŞKAN — Bir dakikanız kaldı Sayın Ağırnaslı.

NİYAZİ AĞIRNASLI (Devamla) — Ayrıca iktisadi ve ticari anlaşmalar dostluklardan ve ittifaklardan ayrı mütalâa edilirler. Garpte de ilim anlamı böyledir.

Avrupa Müşterek Pazar Anlaşmasına dış yardımlar bakımından da göz atmak icabediyor.

Dış yardımlar, 5 Yıllık Kalkınma Plânında belirtilmiştir. Türkiye'ye Yardım Konsorsiyumu ile müzakere mevzudur. Bu mevzuda yardım yapılınca, Konsorsiyum üyeleri yapılan yardımı bir kalemde düşeceklerdir. Yani, yardım miktarı artmış olmıyacaktır. Müşterek Pazarın dış yardımlara hiç tesiri olmıyacağını ve yabancı sermayeyi çekeceğinin de çok şüpheli olduğunu yine Profesör Besim Üstünel'in de görüşüne katılarak ifade edebiliriz.

Müşterek Pazar hareketi, komünist bloka olduğundan daha fazla Amerikan mamûllerine karşı bir birleşme hareketidir. Çünkü, komünist blokla bu memleketler arasındaki ticaret gayet mahduttur. Bâzı Amerikan gazeteleri son zamanlarda Müşterek Pazarı, Batının birliğini bozmakla itham eden şiddetli tenkid yazıları yazmaktadırlar. Amerika ile içtimai yakınlıklar tesis eden Sayın Fethi Tevetoğlu, liberal ekonomi otoritelerinin kitaplarından tercüme ettirdiğimiz satırları ve Amerikan iş adamlarının son aylardaki beyanlarını ve tenkidlerini takip buyursalardı, daha ihtiyatkâr bir dil kullanmış olacaklardı. Sayın Tevetoğlu'nun, Adalet Partisi Grupunun, Hükümeti destekliyeceği yolunda Adalet Partisi adına yaptığı konuşmada, Hükümetle beraberlik kararlarını tebrik ederim. Kısır politik çekişmeleri asgariye indirecek böyle bir yakınlaşma bizi ancak sevindirir. Ancak, Anayasanın himayesi altında bir siyasi partiye karşı reva görülen dile eseflerimizi burada ifade etmek mecburiyetindeyim.

BAŞKAN — Vaktiniz dolmuştur, Sayın Ağırnaslı.

NİYAZİ AĞIRNASLI (Devamla) — Bir dakika efendim. Genç bir milletvekili ile söz birliği edilerek yapılan hücumu kendi seviyemizden cevaplandırmış olduk. Kötü sözler ve geçmez akçeler sahiplerine iade edilirler. Şu kadarını da belirtelim ki, Türkiye İşçi Partisi, komünizm gibi, faşizmin de karşısında olanlarla beraber Anayasaya ve açık rejime bekçilik etme azmindedir.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, konuşma fena olmadı. (Gülüşmeler)

3. — Çanakkale Üyesi Âli Aksoy'un, memlekette turistik tanıtma alanında sarf edilmesi gerekli gayretler ve bu sahada Yunanistan'ın yaptığı menfi propagandalar hakkında demeci

BAŞKAN — Sayın Aksoy, kısa olmak şartiyle buyurun. Çünkü, bakın Devlet Bakanı gözünü dikmiş bekliyor. Benim kanun ne olacak diyor.

ALİ AKSOY (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlarım, müreffeh bir Türkiye'nin yaratılmasında en büyük önemi taşıyan ve memleketimiz ekonomisinde hudutsuz faydalar sağlıyacağına şüphemiz bulunmıyan ve aynı zamanda bir kültür, bir imar ve bir medeniyet dâvası olan turizm dâvamızın zorluklarla dolu olan çok çeşitli meselelerini bir plân ve bir program içinde halle kararlı ve azimli bulunan Turizm ve Tanıtma Bakanlığımızın dikkat nazarlarına sunmak mecburiyetinde bulunduğum birkaç mühim noktayı açıklıyarak, gereken tedbirlerin süratle alınmasını sağlamak ve mâruz konuları Yüksek Senatonun ıttılaına arz etmek için söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlarım,

Türkiye'mize gelen turistler, hemen ekseriyetle Yunanistan uğrak yapılarak gelmektedirler. Dış memleketlerde Türkiyemizi tanıtmak için propaganda hususunda aldığımız tedbirler o kadar lâşey mesabesindedir ki, Türkiye'ye gelmek için Yunanistan'a uğratılan bir turistin Türkiye'miz hakkındaki bilgisi o kadar zayıftır ki, bu da Yunanistan'da maksadı mahsusla yapılan menfî propagandalarla hiçe indirilmekte ve bu suretle Türkiye hak-

kında müspet en ufak bir bilgiye sahip olmadan, yalnız Yunan propagandacılarının devamlı ve muzır telkinlerle Türkiye'ye gelmekte ve bunlardan döviz temin imkânı da bırakılmamaktadır.

Meselâ; bir Yunan firmasına ait Kiriti seyyah vapuriyle her Salı günü, Truvayı ziyaret için Çanakkale'ye muhtelif milletlere mensup turistler gelir. Bunların komanyaları bile Yunanistan'da hazırlatılır, hattâ Türk sigaralarının içilmez bir halde olduğu propagandası yapılarak, Yunanistan'dan temin edilir. Vapura giden Ziraat Bankası memurlarına hiçbir yabancı turist elindeki dolârını Türk parasına tahvil ettirmez. Çünkü, bu dolârlar lüzumu kadarı Yunanistan'da Türk parasına tahvil edilmiştir ve bütün turistler ellerinde Türk parası olduğu halde Türkiye'ye gelmektedirler.

Bu seyyahlarla birlikte, Yunanistan'da turizm dernekleri tarafından sureti mahsusada seçilmiş Yunan tercümanları bulunur. Bunlar memleketimiz hakkında en zehirli propagandalarını pervasızca yaparlar.

Hulâsa : Yunanistan'a uğrıyarak Türkiye'mize gelen bu yabancı turistler Yunan Turizm Cemiyeti organlarının tamamen tesir, telkin ve nüfuzu altında kalarak seyahatlerini tamamlarlar.

Newyork'ta yayınlanan ve fakat bunun neşrinde de Yunan Turizm cemiyeti mensuplarının alâkası bulunduğundan şüphem olmıyan Life Enternasyonal dergisinin 12 Ağustos 1963 günlü özel nüshasının 62 nci sayfasında çıkan Trova hakkında (Türk sahili) başlıklı paragrafı taşıyan garip yazıyı okuyorum :

(Newyork'ta yayınlanan «Life - İnternational» dergisinin 12 Ağustos 1963 günlü «özel» nüshasının 62 nci sayfasında çıkan (Trova) hakkındaki yazının tercümesi :

«Trova. Elinde İliyadanın bir nüshası bulunmıyan veya kuvvetli bir muhayyileye sahibolmıyan her hangi bir kimse için burası can sıkıcı ve hayal kırıcı bir yerdir. En çoğu, Hammer'in tarif ve tasvir ettiği yerin az öncesinde veya sonrasında yükselen şehirlerin harap temellerinin kalıntıları olan tümsekler, muayyen meslekî olmıyan kimselere bir şey ifade etmez. Türkler, bu bölgeyi, ancak Türk konsolosluklarından alınacak özel müsaade ile girilebilen askerî yasak bölgeler sınırları içinde bırakmakla zorluğu katmerleştirmişlerdir.» Halbuki yalan. «En iyi hal çaresi : Muntazam olarak İstanbul'dan kalkan ve Marmaradan geçen bir teferrüç gemisiyle, vaktiyle uzun sakallı Akaların kara renkli gemilerinin yanaştığı kıyılar ve bu kıyılardan içeriye doğru dört mil süren boş ovayı ve bunun sonunda Periyamın kadîm şehrinin bulunduğu yeri işaretliyen tümseği seyrederek geçmek mümkün») diyor.

Bu neşriyat üzerine, Newyork'ta bulunan Basın Ataşemizin acaba bu neşriyatı nakzedici mukabil tedbirleri olmuş mudur?

Türkiye'ye de gelmiş olan bu derginin 62 nci sayfasındaki bu yazı Bakanlığın alâkalıları tarafından okunmuş ve alınması gereken mukabil tedbirlere başvurulmuş mudur? Yoksa, Çanakkale'de hususi mahiyette kurulmuş olan «Trova Antrak Turist ve Seyahat Acentalığı» tarafından 15 Eylül 1963 tarihinde Bakanlığın dikkat nazarına sunulan bu yazı sureti alınıp okunmakla mı iktifa edilmiştir?

Arkadaşlarım,

Dış âlemin, memleketimiz hakkındaki bilgi, görüş ve intibalarına bir misal vererek konuşmamı bitireceğim. Geçenlerde Çanakkale'de 3 İngiliz turistin bu hususi acenta tercümaniyle yaptıkları bir konuşmayı dinledim. Diyorlar ki, Türkiye'ye geldik, bu gelişimiz sırf dedelerimizin Anzak'taki mezarlarını ziyaret için idi. Bu ziyareti yapabilmemiz için çok müşkülât çekeceğimizi, resmî makamların müsaadesi olmadan ziyareti yapamıyacağımızı, söylemişlerdi. Buraya geldik hayretler içinde kaldık. Bu ziyaretimizde ve güzel memleketinizi dolaştığımız yerlerde en ufak bir zorluğa raslamadık. Siz, bu güzel cennet vatanınızı niçin bizlere tanıtmıyorsunuz? Buna hakkınız yoktur. Zevkinden ve seyrinden mahrum bulunduğumuz bu güzel denizlerinizi, bol güneş, berrak bir sema, güzel ve şirin ormanlarınızı cana yakın insanlarınızı görmeye doyamadık. Bir çam ağacının denizle bu kadar samimî kucaklaşıp öpüştüğünü biz hiçbir yerde görmedik. Alâkalı makamlarınız bunları bizlere ve bütün dünyaya niçin duyurmuyorlar, tanıtmıyorlar, dediler. Bu ziyaretciler, bu geniş müsaade ve imkânların kendilerine verilmiş olmasına hâlâ

inanamıyorlar. Minnet hislerini ifade edebilmek için söz bulamadıklarını söylüyorlardır. Görülüyor ki şu en basit bilgiler bile yabancı turistlere duyurulamamış ve anlatılamamıştır.

Sevgili senatör arkadaşlarım; bunların sorumlularını ve nedenlerini arıyacak ve araştıracak değilim. Turizm Bakanlığımızın bu dâvada sorumluluk taşıyan bütün organlarının gösterecekleri feragatli ve örnek çalışmaları ve bilgili mesaileriyle, buna müstenit irşat, ikaz ve rehberlikleriyle beraber, buna inanmış olan vatandaşların el ele vererek bu dâvanın bir kurtuluş dâvası, aşılacak ve ulaşılacak yolun imar yolu, kültür ve medeniyet yolu, refah ve saadet yolu olduğuna bütün bir milleti inandırmalariyle, inandırmamızla ancak mümkün olduğuna kaani bulunuyorum.

Saygılarımla. (Alkışlar)

3. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz. Yeniden oylaması yapılacak iki kanun var.

1. — 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde ilâvesine dair kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Bayındırlık ve Ulaştırma ve İçişleri komisyonları raporları (M. Meclisi 2/350; C. Senatosu 2/83) (S. Sayısı : 285) (1)

BAŞKAN — Fehmi Alpaslan arkadaşımızın, kanunun ikinci maddesinin reddi hakkındaki teklifi oya konmuştu, 62 kabul 23 ret oy almıştı. Fakat, nısap olmadığı için yeniden oya konacaktır.

Fehmi Alpaslan arkadaşımızın teklifinin kabulü kanun maddesinin reddi mahiyetindedir. Kanun maddesinin reddi de kanunun heyeti umumiyesinin reddini tazammun edecektir. Binaenaleyh, yine aynı şekilde Fehmi Alpaslan arkadaşımızın takririni kabul edenler beyaz oy, kabul etmiyenler kırmızı oy vereceklerdir.

2. — Karadeniz Teknik Üniversitesi adiyle Trabzon'da bir üniversite kurulması hakkındaki 6594 sayılı Kanuna ek kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe komisyonları raporları (M. Meclisi 1/515; C. Senatosu 1/286) (S. Sayısı : 291) (2)

3. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Devlet Bakanı Necmi Ökten'e, dönüşüne kadar Devlet Bakanı Vefik Pirinççioğlu'nun vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/238)

BAŞKAN — Bu tasarının oylamasında da nısap olmamıştır, ikinci defa oya arz edilecektir.

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Devlet Bakanı Necmi Ökten'in dönüşüne kadar kendisine, Devlet Bakanı Vefik Pirinççioğlu'nun vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu arz ederim.

Cumhurbaşkanı
C. Gürsel

BAŞKAN — Ittılamıza sunulmuştur.

4. — Vazife ile yurt dışına gidecek olan Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu'nun vekillik edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/239)

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'in dönüşüne kadar kendisine, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu'nun vekillik etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu arz ederim.

Cumhurbaşkanı
C. Gürsel

BAŞKAN — Ittılamıza sunulmuştur.

---

(1) 285 S. Sayılı basmayazı 17 . 9 . 1963 tarihli 109 ncu Birleşim tutanağı sonundadır.

(2) 291 S. Sayılı basmayazı 17 . 9 . 1963 tarihli 109 ncu Birleşim tutanağı sonundadır.

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Tapulama kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/211, C. Senatosu 1/260) (S. Sayısı : 286) (1)

BAŞKAN — Tapulama kanunu tasarısının müzakeresine devam ediyoruz.

Birinci madde hakkında arkadaşlar konuşmuşlardı..

MUAMMER OBUZ (Konya) — Birinci madde üzerinde bendeniz de söz istiyorum.

BAŞKAN — Öyleyse 1 nci maddeyi tekrar okutup, Muammer Beye söz vereceğim.

Tapulama Kanunu

BİRİNCİ BÖLÜM

Umumi hükümler

Kanunun konusu ve uygulama alanı

MADDE 1. — Tapulamaya başlandığı tarihte il ve ilçelerin merkez belediye sınırları dışında kalan gayrimenkullerden tapusuz olanlarını bu kanun hükümlerine göre tapulamak ve tapulu olanların da kayıtlarını bu kanun hükümlerine göre yenilemek suretiyle kadastro plânları tanzim ve tapu sicilleri tesis olunur.

Bu kanunun tanzim ettiği idari ve kazai faaliyetler kanunun şümulü içinde bulunan bütün gayrimenkuller hakkında kadastro plânlarının tanzimini, hak sahiplerinin doğru olarak tâyinini ve tescile tabi gayrimenkullerin sicil harici bırakılmasını istihdam eder.

BAŞKAN — Buyurun, Sayın Obuz.

MUAMMER OBUZ (Konya) — Muhterem arkadaşlar, kanunun tümü üzerinde görüşürken, maddelere gelindiğinde bâzı değiştirge önergeleri takdim edeceğimi ve esbabı mucibelerini de arz edeceğimi beyan etmiştim.

Tasarının 1 nci maddesinde, matlabından da anlaşıldığı üzere, konu ve tatbik sahası hükme bağlanmış bulunuyor. Bu itibarla, 1 nci maddenin gerek bu tasarıdaki ve gerekse Medeni Kanundaki esasları kapsayacak çok sarih bir metin vasfında olmak lâzımdır. Maddede maksat iyi ifade edilmiştir. Ancak, daha iyi ve daha kesin hükümlü olmasını temin için ve Medeni Kanuna da bir muvazenet tesis edilmesi maksadiyle, tadil teklifinde bulunacağım.

Toprak malûm olduğu üzere gayrimenkulün esasını teşkil eder. Her zaman ve her yerde büyük değer taşıyan arazidir. Hem hususi ve hem de umumi menfaatler, toprağa daha sıkı surette bağlı bulunur. İktisadi alanda da, bilhassa gayrimenkul kredileri bakımından toprak, önemini muhafaza eder. Arz ettiğim şu mahiyeti ile, hangi gayrimenkulün tapu sicillinde müstakilen muamele göreceği bu maddede sarahatle açıklanmalıdır. Medeni Kanunumuzun 911 nci maddesi, tapu siciline kaydedilecek gayrimenkullerin nelerden ibaret olduğunu birer birer tadedetmiştir. Bunlar; 911 nci maddeye göre, arazi, gayrimenkul üzerinde müstakil ve daimî olmak üzere müesses haklar ve madenlerdir. Bu üç vasıfta bulunan gayrimenkulün dışında kalan gayrimenkule mütaallik hakların, tasarının 1 nci maddesindeki anlamda ve tasarının 5 nci bölümündeki hükümlerde veya 41 nci maddedeki atıfla tapuya tescil yönünden vasıfları, şümulleri ne olacaktır hususları, bu 1 nci maddede pek sarih olarak ve tasarının heyeti umumiyesinde kesin olarak belirtilmektedir.

Arazi, mahiyeti itibariyle tapu siciline ne suretle mukayyet bulunursa bulunsun, bir aynî hakka ve müstakil mülkiyete konu olur. Halbuki, Medeni Kanundaki müstakil ve daimî haklar mutlaka tapuya tescille gayrimenkul vasfını iktisabeder. Madenler de böyledir. Gayrimenkul üzerindeki müstakil ve daimî haklar; meselâ inşaat hakkı ve meselâ başkasının arazisi üzerindeki kaynak hakkıdır. Demek oluyor ki, en umumi haklarıyle tadadedilirse, tapuya müstakilen tescil edilecek haklar, arazi, inşaat hakkı, kaynak hakkı ve madenler üzerindeki hak oluyor. Bunun dışında kalan meselâ mürur hakkı, meselâ kuyudan su alma hakkı veya merada otlatma hakkı devamlı olmakla beraber, Kanunu Medeniyenin aradığı vasıfta, müstakil vasıfta değildir.

Diğer taraftan, meselâ odun çıkarma hakkı, kömür çıkarma hakkı, taş çıkarma hakkı

---

(1) 286 S. Sayılı basmayazı 10 . 9 . 1963 tarihli, 107 nci Birleşim tutanağının sonundadır.

müstakil aynî haklardır. Ancak, bunlarda da daimilik unsuru yoktur. Birinde müstakillik unsuru yoktur, bunlarda da daimilik unsuru yoktur. Halbuki, müstakil ve daimî olmasını Medeni Kanunumuz emreder. Bunların cümlesi aynî haklardır. Görülüyor ki, kadastro plânı tanzim ve tapu sicilleri tesis olacak gayrimenkuller, 1 nci maddede yazılı olduğu üzere, alelıtlak gayrimenkuller olmamak lâzımdır. 1 nci madde, umumiyetiyle gayrimenkulden bahsetmektedir. İl ve ilçelerin hudutları dışında kalan gayrimenkullerden bahsetmektedir. Bu, 1 nci maddenin 2 nci madde ile de ahenkli olması icabeder. 1 nci madde umumi havasiyle ikinci maddedeki istisnai hali bertaraf eder gibi görünmektedir. Hususi mülkiyete konu olması lâzımgelen gayrimenkuller bu maddede beyan edilmelidir.

Netice olarak; maddenin 1 nci fıkrasına, Medeni Kanunun 911 nci maddesine atıf yapılmak suretiyle küçük bir ilâve yapılmasını ve usul bakımından da ikinci fıkraya, nizamnameye atıf yapılmak suretiyle bir ilâve yapılmasını arz ve teklif ediyorum. Bu konudaki önergeyi Yüksek Riyasete takdimden evvel, üzerinde bir lâhza durulması için ıttılalarınıza arz etmek isterim.

Değiştirilmesini teklif ettiğim hüküm şöyle olacaktır, efendim:

«Madde 1. — Tapulamaya başlandığı tarihte, il ve ilçelerin belediye sınırları dışında kalan ve Medeni Kanunun 911 nci maddesine göre tapu siciline gayrimenkul olarak tescil edilmesi gereken yerlerden tapusuz olanlarını, bu kanunun hükümlerine göre, tapulamak ve tapulu olanlarının da kayıtlarını, bu kanuna göre yenilemek suretiyle kadastro plânları tanzim ve tapu sicilleri tesis olunur.»

İkinci fıkraya da şu hükmün eklenmesini istiyoruz:

«Bu kanunun tanzim ettiği idari ve kazai faaliyetler, kanunun şümulü içinde bulunan bütün gayrimenkuller hakkında ve Medeni Kanunun 910 ncu maddesinin atıfda bulunduğu Nizamname gereğince, kadastro plânlarının tanzimini, hak sahiplerinin doğru olarak tâyinini ve tescile tabi gayrimenkullerin sicil harici bırakılmamasını istihdaf eder.»

Bu teklif, bendenizle muhterem arkadaşım Sedat Çumralı'nındır. Kabulünü yüksek takdirlerinize arz ediyorum, efendim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Başka söz istiyen var mı? Buyurun Sayın Eyidoğan.

AKİF EYİDOĞAN (Zonguldak) — Muhterem arkadaşlarım, elimizdeki projenin birinci maddesine ilişkin olarak Muammer Obuz arkadaşımın verdiği tadil teklifi ile, Artukmaç arkadaşımın geçen birleşimde vermiş olduğu tadil teklifini kanaatim itibariyle destekliyorum. Muammer Obuz'un tadil teklifinde, Tapu Sicil Nizamnamesine atıf kaydının da bulunuşundan faydalanarak, bir iki noktada mâruzatta bulunacağım.

Arkadaşlarım, meşhur kelâmdır; «Romanya'da karısından, Türkiye'de tapusundan kimse emin olamaz.» diye eskiden derlerdi. Biz, İsviçre Kanunu Medenisinden Medeni Kanunumuzu iktibas ettiğimizden bu yana, bu Medeni Kanunun emrettiği iki nizamnameyi henüz çıkarmamış bulunuyoruz.

Birisi, şahıslar hakkındaki ahvali şahsiye nizamnamesidir, Étot Civil Nizamnamesidir. Birisi de, gayrimenkule taallûk eden bu Tapu Sicil Nizamnamesidir. Hükümetin, bu ikisini de çıkarmasını, yetiştirmesini temenni ederim.

Diğer taraftan eski Osmanlı Arazi Kanunnamesinin yürürlükte olup olmadığı ancak Temyiz içtihatları ile belirtilmektedir. Bu, Arazi Kanunnamesindeki arazi tasnifi, yani beş sınıf arazii memlûke. Bu, şehir ve kasaba hudutları içinde bulunan arazidir. İkincisi, arazii miriyye Bu, rakabesi Devlete aidolup, çiftçinin ihtifaına muhassas arazidir. Üçüncüsü, Arazii metrûke; mera ve baltalık kabilinden olan arazidir. Dördüncüsü, arazii mevkufe, vakıf suretiyle tesis edilmiş arazidir. İntifaı ciheti gayei vâkıfa tahsis edilmiş arazidir. Beşincisi; arz'ı mevat. Yani, hiçbir suretle istifade kabil olmıyan ve ancak arz'ı mevattan ihya halinde arazii miriyye ahkâmına tabi tutulan arazidir.

Şimdi, bizim Kanunu Medenimize göre, arazii miriyyede, arazii memlûka hükmünde zaten tutulmuştu. Şimdi arkadaşlar, bu kanunun getirdiği espiri, belediye hudutları içindeki gayrimenkulleri kadastro usulü ile tesbit etmektedir. O nisbette, biraz daha basit olan tapulama usulü ile de belediye sınırları dışındaki, yani eskiden arazi - i miriye dediğimiz araziyi tapu-

lama usulüne tabi tutmaktadır. Bu bakımdan, merkez, vilâyet merkezi ve ilçe merkezi belediyeleri hudutları dışında demek kâfi değildir. Yüz haneli ilçe merkezlerimiz vardır. Beşyüz haneli, ilçe merkezi olmıyan belediye ve kasabalarımız da vardır. Bunlar arasında bâzılarının idare merkezi olması itibariyle, imtiyazlı hale getirilmesi ve ötekilerinin kadasrodan hariç bırakılıp bunların tapulamaya alınması bir nevi eşitsizliktir. Bu bakımdan Artukmaç'ın teklifini destekliyorum. Takdir Yüksek Heyetinizindir.

BAŞKAN — Söz Sayın Nusret Tuna'nındır. Bir noktaya işaret etmek isterim. Sayın Eyidoğan'ın vâkıfane ifadesine bir şey söyliyecek değilim. Yalnız, «Türkiye'de tapusundan, Romanya'da karısından kimse emin değildir,» sözünün yerinde bulunmadığını ifade ederim. (Bravo Reis Bey, sesleri.)

NUSRET TUNA (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlarım, müzakere mevzuu kanunun 1 nci maddesinin doğurmuş olduğu münakaşalar, bu kanunun esası hakkında bir mutabakata varamadığımızı göstermektedir. Şu kanunun getirdiği esaslar, 1950 yılındanberi tatbik edilmekte olan bir kanunun, yani 5602 sayılı Kanunun, bugünün ihtiyaçlarına daha uygun hale getirilmesi ve oradaki prüzlerin izalesi hedefini gütmektedir. Bu kanun yeni bir nizam getirmiyor. Bugüne kadar Temyiz Mahkemesinin tebellür eden içtihatları bu kanuna konmuş ve eski kanunda sürati bertaraf eden hususlar hakikaten şu kanunda izale edilmiş. Fakat, şimdi son verilen tadil teklifi üzerinde, bu kanunun maksadının yanlış anlaşıldığı kanaatindeyim. Şimdi arkadaşlar, Avrupadan İsviçreden bir Medeni Kanun aldık. Çok ileri müesseseler getirdik. Şu kanunu aşağı yukarı 37 seneye yakın bir zamandanberi tatbik ediyoruz. Fakat, medeni milletlerin kendi bünyelerine göre hazırladıkları şu kanun, bizim memleketimize, onun aradığı esaslar olmadığı için müsbet bir netice vermedi. 37 yıldan beri Medeni Kanunun tatbikatına rağmen, vatandaşlar arasındaki huzursuzluğun, şu keşmekeş, şu içtimai rahatsızlığın giderilmediği âşikârdır. Çünki, o kanun bir tapu siciline dayanıyordu. Evvelâ bir tapu sicili olacak, ondan sonra kanunun getirdiği hükümler tatbik edilecektir. Kanunun tümü üzerinde konuşan arkadaşlarımızın ve Hükümetin şu hususa teması olmadı:

Türkiye'de, şehirlerin dışındaki arazilerin yüzde 60 ı tapulu değildir, geriye kalan yüzde 40 ı tapulu gibi gözüken, gayrimenkûllerden, ancak yüzde 11 i tapulu bir hüviyet arz etmekte, diğerleri tapudan aradığımız vasıfları ihtiva etmemektedir. Demek oluyor ki, biz Medeni Kanunu aldık, Medeni Kanunla bir tapulama nizamı getirdik, bir sicil getirdik, buna göre amel edeceğiz. Fakat elimizde tapu sicili yok. İşte, bu ihtiyaç duyulmuş ve 1950 yılında 5602 sayılı Kanun çıkarılmış, tabikata girişilmiş ve 10 yıl tatbik edilmiş, fakat müsbet netice alınamamış. Bunun üzerine, o zaman gelmiş olan esaslar, tatbikattaki görülen aksaklıklar muvacehesinde, tashih edilmiş. Bu kanun yeni bir şey getirmiyor, evvelâ tapu sicilli bir tapu kütüğü kurma gayesini güdüyor.

Şimdi, son teklifde denir ki, tapu sicilline, Medeni Kanunun 911 nci maddesinde kayıtlı olan hususlarda tesbit olunacak şekilde 1 nci maddeyi tadil edelim.

Benim şahsi anlayışıma göre, büyük bir hata içindeyiz. Evvelâ, bir tapu sicilli olacak, şu gayrimenkulleri tesbit edeceğiz; hudutları sınırları tesbit edeceğiz; ondan sonra, böyle bir sicil tesbit edildikten sonra üzerine, diğer aynî hakları tescil etmek imkânı olacaktır. Sicili yok; bu tasarı bu sicili tesbit etmeye uğraşıyor. Fakat, biz daha sicili tesbit edilmeden, sicilin üzerine konması lâzımgelen kayıtları peşinen tesbit etmek teklifinde bulunuyoruz. Bu, işi kim yapacaktır? Şu kanunun gütmekte olduğu gaye ile kabili telif değildir. Şu kanun her şeyden evvel gayrimenkulleri halihazırdaki hudutlariyle hassas bir şekilde tesbit edip herkesi sıhhatli bir tapu sahibi yapma gayesini gütmektedir. Binaenaleyh, gayrimenkullerin tapusundan gayrı, madenlerin tesbiti; ortada sicil yok ki, madenleri ne şekilde tesbit edeceğiz? Şu tapu komisyonları, bu madenleri tesbit ve tescil etmeğe salahiyetli bir heyet değil. Bunlara bu vazifenin verilmesi, şu işi çıkmaza sürüklemeye mâtuftur.

Diğer aynî hakları nasıl tesbit edelim? Diğer aynî hakları tesbit için her şeyden evvel bir sicil lâzımdır.

Netice itibariyle, şunu arz etmek istiyorum: Bu elimizdeki kanun, halihazırdaki gayrimenkullerin bir sicilini tutma gayesini gütmektedir. Sicili tutulur; ondan sonra üzerinde kimin hakkı var, kimin hakkı yoktur; hangisinin altında maden var, hangisinin altında maden yok, bunlar bilâhara tesbit olunur Binaenaleyh, evvelce de arz ettiğim gibi, kanunun birinci maddesi memleketin ihtiyaçlarına cevap verecek mahiyettedir. 10 yıllık tatbikatta görülen aksaklıkların telâfi edilmesi gayesi güdülmüştür. Kadastroyu her tarafta tatbik etmek mümkün değildir. Şöyle böyle 1933 - 1934 yılından beri kadastroyu tatbik ediyoruz, fakat vilâyet merkezlerinin dahi kadastrosu yapılamamıştır. Bu daha süratli, kısmen daha sıhhatli bir tapu sicilli temini gayesini gütmektedir. Kabulünde memleketimizin bünyesine uygun bir ihtiyacı karşılama gayesi vardır. Tahakkukundan memleket büyük huzur duyacaktır. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Üren.

SELÂMİ ÜREN (Tekirdağ) — Muhterem arkadaşlarım, 1 nci madde tapusuz gayrimenkulleri tapuya raptetmek, mevcut tapulu kayıtları da bu kanunun hükümlerine göre yenilemek hedefini gütmektedir. Şimdi, müstakil aynî haklar ve diğer hakları da, bu 1 nci maddenin şümulü içine almaya kalkarsak, altından kalkılamıyacak derecede girift, çok zorlu bir neticeye varacağız. Bugün, memleketimizde mevcut tapulu ve zilyedlik esasına dayanılarak kullanılan araziler Sayın Nusret Tuna arkadaşımızın da dediği gibi, tapusuz kısmı büyük bir ekseriyeti teşkil etmekte; tapulular ise, bâzıları menşeleri başka başka kanunlara dayanmaktadır. Meselâ, 1771 sayılı Kanuna göre verilmiş tapu kayıtları vardır, 2510 sayılı Kanuna göre verilmiş tapu kayıtları vardır ve bunlardan çok daha eski tarihlere dayanan tapu kayıtları vardır ki, bunların tapu hudutları, tapudaki mâlik isimleri, hudut isimleri tamamen değişmiş tamamen kaybolmuş tapuların tatbik imkânları kalmamış ve bilhassa 1771 ve 2510 sayılı kanunlara göre verilen tapular da, af buyurun, masa başında verilen tapulardan olduğu için, arazi üzerinde tatbik kabiliyetini tamamen kaybetmiş tapulardır. Binaenaleyh, 1 nci maddenin sağladığı sürat ve kolaylığı bozmamak icabeder, kanaatindeyim. Çünkü, gidecek, arazi üzerinde zilyedin elinde bulunan tapusuz yerin hududunu tesbit edecek, senedini verecek. Yapılacak en süratli iş budur. Artık diğer aynî hakların da buraya geçirilmesi, burada gösterilmesi doğru olmaz kanaatindeyiz. Ayrıca, yine tapulu arazileri de bugünkü hudutlarına göre tesbit edecek, yeni mâliklerine tapularını verecektir. Bu kanunun güttüğü gaye budur. Bu maddenin her hangi bir tadil görmeden aynen kabulü gerekir, kanaatindeyim. Aksi halde, 20 senede bitirileceği tahmin edilen bir tapulamanın, 40 seneye kadar uzatılması ihtimali de mevcudolacaktır.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Açık oylamada oylarını kullanmıyan var mı?

Oylama muamelesi bitmiştir.

Sayın Obuz.

MUAMMER OBUZ (Konya) — Efendim, bendenizin maruzatım yanlış anlaşıldı .Arkadaşlarım bana muhalif konuşur gibi göründüler, fakat bendenizi teyidettiler.

Mâruzatım şu merkezdedir: Tasarının 1 nci maddesini lûtfederseniz okuyalım.

«Tapulamaya başlandığı tarihte il ve ilçelerin merkez belediye sınırları dışında kalan gayrimenkullerden..» Bütün gayrimenkullerden. Hangi gayrimenkul, bunlar? Ben istirham ediyorum; Hükümet eğer lûtfedip cevap verecekse, giyrimenkulleri teker teker saysın. Ben saymıyacağım şimdi. Bendeniz diyorum ki, «gayrimenkullerden» demekle, tapulanmasına imkân bulunmıyan birtakım gayrimenkuller de zikredilmiş bulunuyor. Buna, Medeni Kanunumuzun 912 nci maddesi hatırlatılmak suretiyle, hangi gayrimenkullerin tapuda kaydı olacağı orada yazılı olduğuna göre, bu zikri daha vazıh, daha müspet neticeye ulaşır kanaatiyle takriri sundum. Arazilerde, müstakil ve devamlı hatlar var, bir de madenler var. Diğer saydığım aynî haklar, tapuya tescilini istediğim haklar değil, onlar esasen tapuya tesçil olunmaz. Meselâ, üç katlı inşaat, bunlar müstakilen tapuya tescil olunur, tescil olunmak mecburiyetindedir. Niye? Çünkü, bu kanun hükümlerine göre, tapulamak ve tapulu olanlarının da kaydını yenilemek lâzımdır. Bu kanun, bir tesbit Kanunu ve Kadastro Kanunu değil. Ne yapacak;

aynı zamanda sicillerini tesis edecek. Binaenaleyh, bir tapu nizamını, bir tapu sistemini tesis ediyor. Bu kanun, adı üstünde bir Tapulama Kanunudur, tesbit kanununu değil. Mâruzatım bu yoldadır. Vuzuh verilecek, bir mürur hakkının tesciline imkân verilecek, umumi bir yolun, bir meranın tesciline imkân verilecek. Maksadım bu. Mâruzatım bu kadardır. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KÂMİL COŞKUNOĞLU (Uşak) — Muhterem arkadaşlar, tasarı üzerindeki görüşleri, Sayın Nusret Tuna arkadaşımız gayet açık bir şekilde cevaplandırdılar. Hakikaten, bu tasarıda takibedilen 1 nci maddede vaz'edilen hüküm sayın arkadaşlarımızın ileri sürdüğü mütalâanın çerçevesi dâhilindedir. Bunu kaydettikten sonra, dünden beri 1 nci madde üzerinde konuşan arkadaşlarımın görüşlerine kısaca cevabımı arz edeceğim.

Sayın Sadık Artukmaç arkadaşımız dediler ki, kanun yalnız il ve ilçelerin belediye hudutları dışında kalan kısmı kapsıyor, nahiye belediyeleriyle il ve ilçe belediyeleri arasında bir tefrik yapıyor. Bu tefrik yapılmasın, onları da şümulü içine alsın veyahut nahiye belediyeleri de kanunun şümulünden çıkarılsın.

Yüksek Heyetin malûmudur ki, il ve belediyelerin belediye hudutları dâhilinde tatbik edilen 2613 sayılı Kanundur .Bu Kanunun ortaya koymuş olduğu prensipler şimdi müzakere ettiğimiz kanunun sistem itibariyle hemen hemen aynıdır. Niçin öyle ise, il ve ilçelerin belediye hududu ayrılmıştır? İl ve ilçelerin belediye hududu dâhilindeki, gayrimenkuller nevi bakımından ve tapuya kaydedilmiş olmaları, vasıfları bakımından farklıdırlar. İl ve ilçelerin belediye hududu dâhilinde bulunan gayrimenkullerin çoğu yüzde 90 ı, belki daha fazlası, kadastro görmüş, tapuya tescil edilmiş, mazbut şekilde tesbit olunmuş gayrimenkullerdir. Bu itibarla, il ve ilçelerin belediye hudutları dâhilindeki, gayrimenkuller hariç bırakılarak, nahiyeler de köy vasfında mütalâa edilerek, bu şekilde kanunun şümulü içine alınmıştır. Bu suretle, memleketin geniş miktarda tapusuz olan kısımlarının tapulanması temin edilmek istenmiştir.

Sayın arkadaşımız, bu izahlarımdan sonra noktai nazarlarında ısrar ederler mi, bilmiyorum? Ederlerse, ayrıca cevabımı arz ederiz.

Sayın Sedat Çumralı arkadaşımız, Artukmaç arkadaşımızın noktai nazarına katıldıktan sonra, bu madde ile 33 ve 97 nci maddeler arasında bir tenakuz bulunabileceğine işaret buyurdular. Hiçbir tenakuz yoktur, arkadaşlar. 33 ncü madde, tapusuz gayrimenkullerin tesciline mütaalliktir. 97 nci madde ise, bu kanunun tatbik edildiği sahalarda, daha evvel açılmış dâvalarla, bundan sonra açılacak dâvaların; tabi olacağı hükmü gösteriyor. Yani bu madde hükmü, kanun meriyete girmiş, fakat tapulama heyeti oraya gitmemiş ise; tapulama heyetinin gitmediği yerlerde durumun ne olacağını tâyin ve tesbit eden bir hükümdür. Birinci madde ise, kanunun tümünün kapsadığı sahaları ifade etmektedir. Bu itibarla, bir tenakuz asla bahis konusu değildir. 33 ve 97 nci maddelerin müzakerelerinde, böyle bir şey olmadığını esaslı şekilde açıklarız.

Sayın Obuz arkadaşımız ise «efendim madde gayrimenkul tescilini ifade ediyor. Gayrimenkûl de neleri ihtiva eder, Medeni Kanunda bunlar yazılıdır. Binaenaleyh, bunların şümulünü tâyin ve tasrih edelim» dediler. Arkadaşlar gayrimenkulün nelerden ibaret olduğu, filhakika Medeni Kanunun 632 nci mdadesinde yazılı. Mülkiyet mevzuuna dair, 632 nci madde şöyle diyor. «Bu kanuna göre, aşağıdaki şeyler gayrimenkûldür :

1. Arazi,
2. Tapu siciline müstakil ve daimî olmak üzere ayrıca kaydedilen haklar,
3. Madenler.»

Muhterem arkadaşlarım; bu kanun araziyi içine alıyor mu? Alıyor. Öyleyse hiçbir arkadaşımız, hattâ Sayın Muammer Obuz arkadaşımız dahi bunun hilâfını iddia edemez. İkinci bend, tapu sicilinde müstakil ve daimî olmak üzere ayrıca kaydedilen haklar. Bunlar, irtifak hakları gibi haklardır. Bunlar mevcutsa, yani gayrimenkulün tapusunda kayıtlı ise zaten tapulamada tescil edilecektir. İleride hüküm var, tapulu gayrimenkullerin tescilinde neler nazarı itibara alınacak, tescil edilecek. Bunlar hükme

bağlanmıştır. Arkadaşım muhakkak ki, maddeyi tetkik buyurmuştur. Orada bahsedilmiştir. Yeri gelince göreceğiz.

Yine, muhterem Heyetin malûmudur ki, madenler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Madeni, orada şu veya bu şekilde tapuya kayıt etmek bahis konusu değildir. Madenlerin sicilli, Maden Kanununa göre, aidolduğu Bakanlıkça tutulur ve orada tesbit edilir. Burada yani tapulamada tasarının tesbidetmiş olduğu hüküm, arazinin durumunu, hududunu tesbitten ibarettir. Eğer, maden varsa, ve maden de o gayrimenkulde ise, zaten o sicilde mevcuttur. Buradaki tescilin haricinde de kalmaz o. Bu itibarla, maddeye şu 632 nci maddede yazılı hususların dercine imkân yoktur. Kaldı ki, maddenin son fıkrası, şümulü itibariyle, arkadaşlarımızın itirazına mahal vermiyecek huzuhu da ihtiva etmektedir.

Ne diyor son fıkra?: «Bu kanunun tanzim ettiği idari ve kazai faaliyetler, kanunun şümulü içinde bulunan bütün gayrimenkuller hakkında, kadastro plânlarının tanzimini...» diyor ve devam ediyor. Arz ettiğim gibi, 632 nci maddenin 2 nci bendinde yazılı «hak sahiplerinin, doğru olarak tâyinini» yani gayrimenkulün, arazinin, hak sahibinin doğru olarak tâyinini; «Ve tescile tabi gayrimenkullerin sicil harici bırakılmamasını istihdaf eder.» demektedir. Binaenaleyh, madde, ne gibi hususların tescil edilmesi gerektiğini bu kanunun şümulü içinde mütalâa etmiştir. Bu itibarla, maddenin, en ufak bir tereddüde mahal verecek bir tarafı yoktur.

Tapu Nizamnamesi meselesine gelince: Sayın Eyidoğan arkadaşımıza arz edeyim; memlekette Tapu Nizamnamemiz vardır. Ahvali Şahsiye Nizamnamesi hakkında kesin bir şey söyliyemem ama, bu memlekette bir Tapu Nizamnamemiz vardır ve halen bugün de meriyettedir. Kendilerinin ifade buyurmuş oldukları endişelerinin giderilmesi için bu kanun getirilmiştir. Bu kanunun maksat ve gayesi bu memlekette oturan vatandaşların «Bu mal benimdir» diyebilmesini temin edecektir. Bugün «Bu mal benimdir» diyemiyen büyük bir vatandaş kütlesi içinde bulunuyoruz. Bu memleket arazisinin % 70 - 80 inin tapusu yoktur veyahut da mevcut bulunan tapular tatbik edilemiyor. Sayın Bakan, kanunun tümü üzerindeki konuşmalarında ifade buyurdular, 11 milyon tapu kaydından ancak binde ikisi, dikkat buyurunuz, yüzde ikisi değil, binde ikisi tatbik kabiliyetini haiz, binde 998 i ise tatbik edilemiyor. O tapu buranın mı, değil mi; ihficac kabiliyeti yok. İşte, bu sebepledir ki, gayrimenkul hukukundan mütevellit yüzbinleri aşan dâvalar doğmaktadır ve ihtilâflar artmaktadır. Bunu önlemek için bu kanun sevk edilmiş bulunuyor. Maddenin aynen kabulünü istirham ediyorum.

SEDAT ÇUMRALI (Konya) — Efendim, bir sual sorabilir miyim?

Sarahaten Sayın Komisyon Başkanından şunu rica ediyorum. Birinci maddede, il ve ilçelerde belediye sınırları dışında kalan köyler ve nahiyelerde bu kanun tatbik edilecektir, denmektedir. İl ve ilçelerde filhâl devam etmekte olan dâvalara bu kanun teşmil edilecek mi, edilmiyecek mi? Bunun sarih olarak beyanını rica ediyorum.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KÂMİL COŞKUNOĞLU (Devamla) — İl ve ilçelerde halen devam etmekte bulunan dâvalar varsa, bu kanun hükümleri onlara tatbik edilecektir. Zaten, prensip itibariyle 2613 numaralı Kanun ile bu kanunun ayrılığı yok. Niçin tatbik ediyoruz?. Bir ikilik husule gelmesin diye.

SEDAT ÇUMRALI (Konya) — Şimdi efendim, bu takdirde, bu birinci maddenin birinci fıkrasındaki hükmün mesnedi ne oluyor? İlçelerin belediye sınırları dâhilinde halen yüzlerce, binlerce dâva devam etmektedir. Bu kanun tatbik edilecek idiyse, Türkiye'nin her tarafında tamamına şâmil olmak üzere tatbik edilmesi gerekir, edilmiyecek idiyse arada bir ayrılık husule gelecektir. Bunun yarınki nesillere ve tatbikatçılara faydası olabilmesi için açıkça şimdiden beyan edilmesi lâzımdır.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KÂMİL COŞKUNOĞLU (Devamla) — 97 nci madde bu hususu halledecektir. 97 nci maddenin müzakeresi geldiği zaman, arkadaşımız bu fikirlerini orada söyliyebilirler ve münakaşa ederiz. Yalnız, şu kadarını arz edeyim ki, bir ikilik husule gelmiyor. Biz, il ve ilçelerin belediye hudutları içerisine tapulamayı götürmüyoruz. Tapulamayı, köylere ve nahiyelere götürüyoruz. İl ve ilçelerin belediye hudutları dâhilinde ihtilâflar varsa, o ihtilâfların hallinde bunu mesnet ittihaz ediyoruz. Aradaki fark bundan ibarettir. Kaldı ki, 97 nci maddede bunu konuşuruz, bunun yeri oradadır.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

MUAMMER OBUZ (Konya) — Sayın Komisyon Başkanının verdiği izahatı hepimiz umumi hukuk prensipleri dâhilinde tasvibediyoruz. Tasarının birinci maddesinde gayrimenkul teriminden ne kastediliyor? Medeni Kanunun, tescilin, emrettiği haklar nelerdir? Gayrimenkullerin sahibi bu hakların şümulü dışına giriyor mu, girmiyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KÂMİL COŞKUNOĞLU (Devamla) — Efendim, maddedeki gayrimenkul tâbiriyle ne kastedildiğini bendeniz tâ konuşmamın bidayetinde arz etmiştim. Gayrimenkul tâbiriyle, Medeni Kanunun 632 nci maddesindeki hüküm kastedilmiştir. Ama, onların da nasıl tescile tabi olduğunu ayrıca birer birer esas alarak arz ettim. Bunların hepsi ileriki maddelerde gelecek, bunlar halledilecek. Arkadaşım kanunu tetkik buyurmuşlar, biraz daha sabırlı olurlarsa, gelecek maddelerde bunu halledeceğiz. Ne diyor, kanunun ilerideki maddeleri? Bir gayrimenkul tapuya müseccel değil. Arkadaşlar burada daimî hak mevzuubahis olur mu? O gayrimenkul üzerinde bir daimî hak, tescile tabi bir daimî hak mevzuubahis olur mu? Kendilerine soruyorum; olmaz. Şu halde, 632 nci maddenin tescile tabi başka hükmü kalmaz. Arazi tâbiri var, tescile tabi haklar var, madenler var. Madenleri zaten tescile tabi tutamıyoruz. Tescile tabi haklar kalıyor, tescile tabi haklarla, araziler kalıyor. Araziyi tescil ederken tapuda müseccel değilse, tescile tabi hakkın münakaşası, müzakeresi mevzuubahsolur mu? Asla olmaz. Arkadaşım bu mevzuda bir misal versinler kabul edeyim; olmaz. Tescile tabi hak, tapuda tescil edilmiş durumu varsa, gayrimenkul tapuya tescil edilmişse, müseccelse, o zaman onun üzerinde bir hak mevzuubahsolabilir. Onların da aynen, yeni sicille intikal edeceğini kanun ileriki maddelerinde tasrih etmiştir. Bu itibarla, arkadaşımızın endişesine mahal yoktur. İleride bunların ayrı ayrı hükümleri gelecektir. Orada müzakeresini tekrar edeceğimizi arz ederiz.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Çumralı.

SEDAT ÇUMRALI (Konya) — Efendim, bugüne kadar il ve ilçelerde, bu kanun hükmü arazi ihtilâflarında tatbik edildiğine göre, Medeni Kanunun tatbikinden mütevellit ve taraflara muhkem kaziye teşkil etmiş olan kararlar ne olacaktır?

Asıl mühim olan, bundan sonra il ve ilçelerde de Kanunu Medeni tatbik edilecek mi, edilmiyecek mi? Bunun açık olarak cevabını istiyorum.

17 nci madde geldiği zaman görüşelim diyorlar. Elbette görüşeceğiz, ama bu gelmeden evvel il ve ilçelerde bu kanunun maddesi tatbik edilecektir hükmünü tasarı taşıdığına göre, Medeni Kanunun iktisabına ait hükümler tatbik edilecek mi, edilmiyecek mi?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KÂMİL COŞKUNOĞLU (Devamla) — Efendim, il ve ilçelerin belediye hudutları dâhilindeki ihtilâflara tatbik edilecek. Kanun doğrudan doğruya tatbik edilmiyecek. İhtilâflı durum varsa, dâva varsa, onlara tatbik edilecek, bu bir.

İkincisi; mevcut bir ilâm, muhkem kaziye halini almış bir ilâm varsa elbet o ilâm taraflar için müktesep hak durumu almıştır ve o ilâm infaz edilecektir. O ilâmın hilafına bir hüküm vaz'etmiş değiliz.

SEDAT ÇUMRALI (Konya) Efendim, benim sormak istediğim, teşevvüşü hukukî meydana getirmiyecek mi?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KÂMİL COŞKUNOĞLU (Devamla) — Asıl teşevvüşü hukukî, ilâmla hak kazanan şahsın malını elinden almaktır. Hak kazanmış bir şahsın elinden şu veya bu şekilde, sonradan çıkan bir kanunla o şahsın hakkını almak, asıl teşevvüşü hukukî husule getirir. Müktesep hakları ihlâl eden bir hükümdür.

SEDAT ÇUMRALI (Konya) — Bu kanun kime mâtuftur? Kim söylemiştir bu şekilde mülkiyet hakkını elinden alacağız diye?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KÂMİL COŞKUNOĞLU (Devamla) — Öyle bir şey söylemedik, biz. Teşevvüşü hukukiden bahsettiler. Teşevvüşü hukukî öyle olur, dedim. Başka türlü teşevvüşü hukukî olmaz.

BAŞKAN — Sayın Çumralı size söz vereyim müsaade ederseniz. Yalnız, söz sırası Sayın Omay'ındır. Buyurun efendim.

İBRAHİM SAFFET OMAY (Ankara) — Efendim, maddenin esprisi bakımından birkaç kelimelik muruzatta bulunmak istiyorum.

Şimdi, arkadaşlarım aynî hakların tescili mevzuunun da buraya alınması noktai nazarını ileri sürüyorlar.

Kendileri de takdir buyururlar ki, aslolan, evvelâ sicillin vücuda getirilmesidir. Aynî hak, sonradan müesses olan, sicil üzerine sonradan tesis edilecek bir şerh, bir kayıttır.

Bu itibarla, sicil meydana gelmeden, aynî hakkı da burada derpiş etmek, aslında kanun tekniğine de aykırıdır. Binaenaleyh, maddenin yazılışı gayet doğrudur. Sicil vücuda gelecektir. Kadastrol plânlar teessüs edecektir. Aynî haklar, zamanı geldikçe tapu memuru, tapu sicil muhafızı açacak, kaydının karşısına onu tescil edecektir. Böyle bir sicil olmadan, bu hakkın buraya yazılması, her şey bir tarafa, kanun tekniğine aykırıdır.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Komisyon adına cevap vermek istiyorum efendim.

BAŞKAN — Bir dakika efendim, arkadaşımız konuşsun da öyle.

SEDAT ÇUMRALI (Konya) — Bu madde hakkındaki görüşü Sayın arkadaşım Muammer Obuz ifade etti ve bir takrirlede beyan etti. Mesele üzerinde bu kadar hassasiyete mahal yoktur. Vuzuh vermek ve kanunu yapıcı bir hâle getirmenin gayesi, bunu tatbikatçıların eline verdiğimiz zaman, eline aldığı maddenin neleri hudut ve şümulü içerisine aldığını beyan etmesine mâtuftur. Bizim, burada Sayın Komisyon Başkanından sorup cevabını alamadığımız veya yanlış aldığımız bir husus var. Biz diyoruz ki; bu kanunun birinci maddesi, il ve ilçelerin belediye sınırları dışında nahiye ve köylerde tatbik edilecektir. Oradaki arazi ihtilaflarına tatbik edilecektir. Bu tesbit edilmiştir. Ne oluyor, şimdi? Apaçık, birinci maddesiyle, bu kanun, köylerimizde ve nahiyelerimizde tatbik edilecektir.

97 nci madde ile, belediyelerin sınırları içerisinde olan gayrimenkul ihtilâflarına da bu kanunu tatbik edeceğiz, dedik mi, hudut ve şümulünü aştık demektir.

Tümü üzerindeki konuşmalarımızda bunu belirtik. Belediyelerin, il ve ilçelerin sınırları içerisindeki ihtilâflara da tatbik ettik mi, ki; bizim birçok ilçelerimizin köyden ve nahiyeden hiçbir farkı olmadığı yüksek heyetinizin malûmudur; onlara da tatbik ettik mi, birinci maddedeki esas gayeden inhiraf ediyoruz, demektir. Bu bir. İkinçisi «il ve ilçelerin belediye sınırları içerisindeki gayrimenkul ihtilâfı da bundan sonra bu kanun hükümlerine göre halledilecektir», dediğimiz zaman, kanunun tümü üzerindeki arz ettiğimiz endişeler tekrar hâkim oluyor. Kanunu Medeni 1926 tarihinden bugüne kadar meri 37 senelik tatbikat görmüş. Bu tatbikat içerisinde, bu kanunun emrettiği esaslara göre binlerce, onbinlerce, mübalâğasız daha fazla rakamlarla, ihtilâf halledilmiş,

1950 tarihinden sonra çıkan bir kanunda, bu Kanunu Medeninin umumi hükmü 20 dönüm olarak tasrih edilmiş, buna göre de verilmiş birçok kararlar kesinleşmiş. Bunlar üzerinde tekrar muhakemeleri iade edip de, vatandaşın 20 dönümden fazlaya matuf iddiaları reddedildikten sonra, geri almıyacağız. İşte teşevvüşü hukukî dediğim, nesiller arasındaki, mülkiyet sahipleri arasındaki fark buradan doğuyor. Onun için, zabta geçirip yarın tatbikatçıların eline vereceğimiz bu zabıtlarda, kanun vazının hakiki maksadının tamamen belirmiş olması lâzımdır ve zaruridir. Bunu arz etmek için çıktım.

BAŞKAN — Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Efendim, muhterem hatiplerin, birinci maddeye mâtuf itirazlarına Sayın Komisyon Başkanı cevap verdiler. Fakat, ben de, Komisyon sözcüsü olarak, tekrar, Sayın Sedat Çumralı'nın bu fikirlerine, gelipde, burada yeniden ifade ettiği fikirlere, komisyonun sözcüsü olarak arzı cevap edeceğim.

Birincisi şudur muhterem arkadaşlar; evvelemirde arkadaşlarla bizim aramızdaki ihtilâf; onlar zannediyorlar ki; biz yepyeni bir sistem getiriyoruz. Hiçbir yeni sistem getirmiyoruz. Sistemimiz; Kanunu Medeninin kabul etmiş olduğu ve yılardan beri tatbik edilegelmekte olan ana sistemdir. Kanunu Medeninin tescile dair, gayrimenkule dair vaz'ettiği hükümlerin hiçbirisinde değişiklik yoktur. O halde, bu kanunun gayesi nedir? Onu arz edeyim: Kanunun gayesi; bu memleketin vatandaşı öteden beri tasarruf edegelmekte olduğu gayrimenkulleri üzerinde her ne sebeptense; bugüne kadar elinde olduğu halde fiilen tapuyu haiz değildir. Bu kanun, bir kolaylıkla Devlet imkânını vatandaşın ayağına kadar götürmek, kendisine kolay ispat şeklini bularak ve ayağına giden bu Devletin organla-

rından istifade ettirerek, krokisi ile beraber eline bir tapu vermeyi istihdaf eder.

Bu kanunda başka bir şey yok. Tamamen, köylünün ve çiftçinin yararına olan tapusuz arazisini, dedesinden, ebesinden beri, tasarruf edegelmekte olduğu emeğinin sindiği, göz nuru döktüğü, çabaladığı ve «benim toprağımdır» diye imar, ihya ve islâh ettiği yerleri bir tapuyla kendisine verelim. Vatandaşın parası yoktur, vakti yoktur, vasıtası yoktur, şehire gelip gidemez. Ne yapalım?. Devlete bir jeep verelim, kroki memuru gönderelim, mühendis yollıyalım, birer birer bu araziler tesbit edilsin. Fennî surette, krokisiyle birlikte, oradaki şahit ehlivukuf ve diğer belgeleri ile vatandaş «benimdir» desin, bunu da tahkik ettikten sonra tapusunu da eline verelim. Krokisiyle birlikte olduğu halde ileriki maddelerde göreceksiniz vatandaşa çok az bir harc ve masraf tahmil ediliyor ki, bu yapılan hizmetin karşılığında hiç yok denecek kadar küçük bir meblâğdır. Şu kanunla vatandaşa ázami kolaylığın sağlandığı kanaatindeyiz. Öyle olunca, Muhterem Umumi Heyet, Karma Komisyon olarak bizi vazifelendirdiği zaman, kanunun müzakeresi sırasında Hükümet temsilcisi ve bu işle alâkalı dairelerin mümessilleri geldiler, uzun, uzun izahat verdiler. Bu izahatı aldıktan sonra, hakikaten gördük ki, şu kanunun memleketteki çiftçiye ve köylüye tatbikı halinde büyük kolaylıklar,, faydalar getirdiğine vicdanen kaani olduk. Bütün mesele burada.

Ama, muhterem arkadaşlarım; kıymetli hukukçu arkadaşlarım, bir kanun vâzıı olarak bu mesele üzerinde hassasiyetle duruyorlar. Haklılar. Ama. mesele şurada; biz yeni bir esas vaz'etmiyoruz. Gayrimenkullerin hangileri tescile tabidir, hangileri değildir meselesi içinde değiliz. Yani, Medeni Kanunu esas olarak kabul etmiş bir memlekette, tescile tabi gayrimenkullerin tescili halinde, bu maddenin içine veya önüne filân filân maddeler gayrimenkul sayılır ve bunlar bu kanuna göre de tescile tabidir,» gibi bir sarahat isterlerse, bu sarahate lüzum ve zaruret yok. Kanun gayrimenkullerin tesciline mütedairdir. Gayrimenkulü tarif ve tesbit eden madde ana Kanunun yani Medeni Kanunun 632 nci maddesidir. Bunu muhterem arkadaşlarım gayet iyi bilirler. O halde, malûmu ilân kabilinden, yok «632 nci maddedeki gayrimenkul sayılan yerler, bu kanunda gayrimenkul sayılır ve onlar tescile tâbidir» diye yeniden bir hüküm vaz'etmeye lüzum ve zaruret olmadığını kendileri de bizden çok iyi takdir ederler.

Teşevvüş husule getirmez mi, dediler. Efendim, teşevvüş husule getirmez. Verdiği izahatlardan, eğer yanlış anlamadımsa şunu anladım: İlgili memurlar gittiler, fen elemanları, hukuk elemanları gittiler, tesbit ediyorlar. Koskocaman bir yol gördüler. Koskocaman bir su arkı, bir harman yeri gördüler; misal olarak arz ediyorum, bunlar tesbit edilmiyecek mi?. Elbette tesbit edilecek. Bu su arkının nereden, ne istikamete gittiği, krokisiyle birlikte çizilmiyecek mi? Çizilecek. Umumi yol tesbit edilmiyecek mi?. Yol olarak genişliği ile, boyu ile, her şeyi ile tesbit edilecek, çizilecektir. O halde, bu gayrimenkulün civarındaki kişiler bu umumi yollardan, su arklarından istifade etmiyecek mi?. Edecek. İşte bunlar tescil edilecek. Kendilerinin eğer bir endişesi varsa, bunlardan, bu gibi irtifak hakkı geçit yerleri tesbite ve tescile tabidir. Gayrimenkulle beraber bunlar da tesbit edildiğinde hak şeklinde telâkki edilen su yolları, diğer yollar, sahipleri de kendiliğinden meydana çıkacaktır.

Ama, muhterem arkadaşlar, «bir gayrimenkulün diğer bir gayrimenkul üzerindeki irtifak hakkı ne olacaktır,» diye bir sual sormak, işi biraz daha derine götürmek isterlerse, ona da şöyle arzı cevap edeyim : Bir gayrimenkul tapuda tescil edilmemişse, bunun üzerinde ve öbür gayrimenkul lehine bir irtifak hakkının kabulü mutasavver olmaz. Zira, doğmamış bir hakkın üzerine diğer bir hakkın kabulü, siz de gayet iyi takdir edersiniz ki, aklen mutasavver değildir. O halde doğsun. Yani, bir gayrimenkul bir veya iki kişi adına, namına tescil edilsin. Ondan sonra, taraflardan birisinin diğeri üzerinde bu gayrimenkul için bir hak iddiası varsa, bu, o zaman tahkik ve tesbit edilecek bir mevzu. Ama, bu arada bir gayrimenkul sahibi , diğer bir gayrimenkul sahibinin tarlası içinden yol geçer iddiasında ise ve eğer taraflar da orada anlaşır da, «evet tesbit ettiğimiz şu gayrimenkul benimdir, bu da onundur; onun su yolu buradan geçer,» derse, karşı tarafta lehine irtifak hakkı talebedenle, aleyhine irtifak hakkını kabul eden kişi, ittifaka varır da, «evet, bu gayrimenkulün şu şekilde bunun üzerinde bir irtifak hakkı var» derse, evleviyetle bu irtifak hakkını oradaki memur tesbitle mü-

kelleftir. O halde, muhterem arkadaşlarımın endişesi böylece zâil oluyor. Yani, o irtifak hakkı orada tesbit edilecek.

İkinci misalimi arz edeyim : Gayrimenkul iki şahıs adına ayrı ayrı tescil edilirken, biri irtifak hakkından bahsetti; öbürü hayır dedi. Muhterem arkadaşlarım, gayet güzel takdir edersiniz ve muhterem hukukçu münekkit arkadaşlarım da kabul ederler ki, memuru mahsusun hemen orada tesbit edeceği bir irtifak hakkı olmaz. Ya ne olur?. Kabul buyuracağınız bu kanunun gelecek maddeleri arasında sarih hükümler vardır. İtirazı vardır, temyizi vardır, mahkeme kurulları vardır. Orada, bu gibi ihtilâf halinde, mahkeme yoluna nasıl gidileceğini ve irtifak hakkı istiyecek şahsın hangi yollara başvuracağını, onun da ispatının ne şekilde mümkün olacağını yine kanunun maddeleri açıklamıştır. İleride bu maddelere geleceğiz.

Öyle zannediyorum ki, arkadaşlarıma kısaca cevap vermiş oluyorum. Fakat, kendilerine 33, 97 ve geçici 3 ncü madde hakkında eğer sabrınızı süiistimal etmezsem kısaca izahat vermek istiyorum.

BAŞKAN — İleride zamanı gelince konuşursunuz.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Devamla) — O halde, görüyorum ki, verdiğim izahatı arkadaşlarım kâfi görüyorlar. Şu halde, muhterem arkadaşlar, ben bunlara geçmiyeyim. Yalnız, size bir tek madde okuyayım. Bu suretle bu madde ile yine arkadaşlara arzı cevap etmiş olacağım.

16 . 3 . 1950 tarihinde kabul edilmiş olan 5602 sayılı Tapulama Kanununun genel hükümlerinden 1 nci maddeyi arz ediyorum. Arkadaşlar, aynen okuyorum; çünkü, bilhassa Muammer Obuz arkadaşımız bu müzakere halinde bulunduğumuz Tapulama Kanununun 1 nci maddesi üzerinde âriz âmik izahatta bulunarak tenkidini yaptılar ve bunun izahını istediler. Az evvel, sözlerime başlarken «bu mümkün değildir» diyerek cevap vermiştim. Fakat, 5602 sayılı Tapulama Kanununun 1 nci maddesinde görüyoruz ki, işbu müzakere ettiğimiz 1 nci maddenin aynıdır.

«İl ve ilçelerin belediye sınırları dışında kalan bütün tapusuz gayrimenkul mallar bu kanun hükümlerine göre, tapulanarak ve tapulu olanların da kayıtları yine bu kanun hükümlerine göre yenilenerek kadarstro plânları vücuda getirilir.» Görülüyor ki, muhterem arkadaşlar, şu okuduğum madde, bugünkü müzakere edilen kanun maddesi değil ya nedir? 1950 de kabul edilen 5602 sayılı Tapulama Kanunudur. Görülüyor ki, halen yürürlüktedir ve 13 senedir mer'i bir Kanundur. Bu birinci madde de, tıpatıp buna uymaktadır. Tatbikattan endişe ettikleri için, bendeniz betahsis bu maddeyi okuyorum ki, tatbikattan muhterem arkadaşlarımız endişe etmesinler.

Maruzatım bundan ibarettir. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

SEDAT ÇUMRALI (Konya) — Bizim bahsettiğimiz teşevvüşü hukukînin, diğer arkadaşlarımızın beyan ettiği şekilde «irtifakla» hiç alâkası yoktur.

Kanunların dünkü ve bügünkü tatbikatlarının, il, ilçe, köy ve nahiyelerdeki tatbikatlarının neticesi olarak, bir çok tapulama meydana gelmiştir. Bu irtifak haklarında, böyle bir irtifakın şümulünü getirmek, dünkü ve bugünkü tatbikat, karşısında, vatandaşın Devlete ve mahkemelere itimadını sarsacaktır.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Devamla) — Şimdi muhterem Reis bey, müsade ediniz, şöyle cevap vereyim. Ben Sayın Çumralı'nın, «teşevvüş» tâbirinden ne kasdettiğini anladımı zannediyorum ve kısmen cevap verdim.

Sonra, muhterem Heyete arzı cevap ederken; eğer müsaade ederseniz ve vaktinizi almış olmazsam, 33 ncü ve 97 nci maddeleri de izah edeyim demiştim. Kendileri de gayet iyi takdir ederler ki, «teşevvüşten» kesin, bir kısmının cevabını vermemiş olmama rağmen 33 ncü ve 97 nci maddelerle doğrudan doğruya ilgili idi. Amma, görüyorsunuz ki, muhterem Heyetten itiraz vâkı oldu, Riyaset de «o maddelerin müzakeresi halinde izahat verilsin» demek suretiyle «teşevvüş» meselesini böylece benim cevaplamama imkân verilmedi. Eğer, Riyaset müsaade ederse cevap vereyim. Ancak, o maddelerin müzakeresine geldiğimizde cevap verilsin derse o, şekilde cevaplıyayım.

BAŞKAN — O, zaman cevaplarsınız.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Devamla) — Peki.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Sadık Artukmaç.

SADIK ARTUKMAÇ (Yozgat) — Muhterem arkadaşlarım, 1 nci maddenin müzakeresinde 2 konunun, 2 vaziyetin tartışma konusu olduğu anlaşılmaktadır. Bunlardan birisi, mülkiyetin gayriaynî hakların, irtifak hakkı gibi, tapulama mevzuuna girip girmiyeceğidir. Sayın sözcünün ve Sayın Saffet Omay arkadaşımızın gayet vazıh şekilde ifade ettikleri gibi, bir hak teessüs etmeden, yani mülkiyet mevzuu tapuya tescil edilmeden, diğer hakların vücut bulması mümkün olmadığına göre, evvelemirde gayrimenkûlün tapuya tescili gerekir ki, ondan sonra ancak mülkiyetin gayiraynî haklar üzerinde muameleler tekemmül ve tekevvün eder. Bu bakımdan, 1 nci maddedeki hüküm yerinde ve isabetlidir.

Tartışma konusu, 2 nci durum ise, bendenizin bir takrirle de arz ettiğim, il ve ilçe merkezlerinin dışındaki belediyeler meselesidir. Evvelce de arz ettiğim gibi, bu hal belediyeleri ikiye ayırır. Yani, imtiyazlı belediyeler, imtiyazsız belediyeler, diye ikiye ayırır. İl ve ilçeler dışında çeşitli yerlerde belediye vardır. Bunların hepsine, kasaba veya şehir adı verilmektedir. Bu kasaba ve şehirlerin Tapulama Kanunu içine alınması doğru olmaz. Çünkü, onların rejimini tesbit eden kadastro 2613 sayılı Kanunla yapılır. Ya, 2613 sayılı Kanun vardır, şehir ve kasabalarda tatbik edilir veya yoktur. Halen bu Kanun meriyette ve yürütülmekte bulunduğuna göre, şehir ve kasabalarda 2613 sayılı Kanunun yürütülmesi, bunların dışında kalan yerlerin ise Tapulama Kanunu içerisine alınması gerekmektedir.

Sayın Komisyon Başkanı ifade ettiler. Şunu da arz etmek isterim ki, tatminkâr bir konuşma ile karşı - karşıya kalsaydım, takririmi geri almak niyetinde idim. Fakat, bendenizi sayın komisyon başkanının konuşması tatmin etmedi.

Evvelâ, şu cihetten arz etmek isterim ki, kasabalarda, şehirlerde kadostrolar yapılmıştır. Bunların işi girift bir hal olabilir. Onun için, 2613 sayılı Kanun hükümleri oralarda tatbik edilir, demektedirler. Bendeniz de, şu hususu ifade etmek isterim ki, bu kanun acaba Erzurum'un Tekman kazasında tatbik edilmiş midir? Oranın kadostrosu var mıdır? Meselâ, Şabanözü kazasında tatbik edilmiş midir? Şarkışla kazasında tatbik edilmiş midir? Buralar kaza merkezidir. Kaza merkezi olduğuna göre, bunların heyeti umumiyesi 2613 sayılı Kanunun tatbikatına dâhildir. Sözcünün de, sayın komisyon başkanın da ifade ettiği gibi bu kanunların şümulü içine girmiş olması lâzımdır. Bu bakımdan, belediye ve köy diye ikiye ayırmak, belediyelerin dışında kalan yerlerin Tapulama Kanununa tabi tutulması lâzımgelir. Aksi halde, biri imtiyazlı, biri imtiyazsız belediyeler meydana getirilmiş olur.

Yalnız, bir arkadaşımızın ifade ettiği husus üzerinde durulabilir. Tapulama Kanunu bir kısım belediyelerde tesbit edilirse işler daha süratli gider deniliyor. O da, üzerinde durulacak bir mesele telâkki edilebilir. Biz takririmizde ısrar ediyoruz; hürmetlerimle.

BAŞKAN — Başka söz istiyen var mı? Yok. Takrirleri okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Şifahen arz ettiğim sebepler dolayısiyle, tapulama kanunu tasarısının 1 nci maddesinin 1 nci satırındaki (il ve ilçelerin merkez) kelimelerinin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Yozgat
Sadık Artukmaç

Sayın Riyasete

Tapulama kanunu tasarısının 1 nci maddesinin aşağıda yazılı şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Konya — Sedat Çumralı
Konya — Muammer Obuz

MADDE 1. — Tapulamaya başlandığı tarihte, il ve ilçelerin belediye sınırları dışında kalan ve Medeni Kanunun 911 nci maddesine göre tapu siciline gayrimenkûl olarak tescil edilmesi gereken yerlerden tapusuz olanlarını, bu kanun hükümlerine göre, tapulamak ve tapulu olanlarının da kayıtlarını, bu kanuna göre yenilemek suretiyle kadastro plânları tanzim ve tapu sicilleri tesis olunur.

Bu kanunun tanzim ettiği idari ve kazai faaliyetler, kanunun şümulü içinde bulunan bütün gayrimenkuller hakkında ve Medeni Kanunun 910 ncu maddesinin atıfta bulunduğu Nizamname gereğince, kadastro plânlarının tanzimini, hak sahiplerinin doğru olarak tâyinini ve

tescile tabi gayrimenkûllerin sicil harici bırakılmamasını istihdaf eder.

İBRAHİM SAFFET OMAY (Ankara) — Sayın Artukmaç'ın takriri üzerinde birkaç kelime söylememe müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Müsaade edin diğer takriri reye koyayım. Sayın Çumralı ve Muammer Obuz'un takririne komisyon iştirak ediyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — İştirak etmiyoruz.

BAŞKAN — Hükümet iştirak ediyor mu?

DEVLET BAKANNI RAİF AYBAR (Ankara Milletvekili) — İştirak etmiyoruz.

BAŞKAN — Hükümet ve Komisyon iştirak etmiyor. Takriri oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Sadık Artukmaç'ın takriri, maddeden «il ve ilçe» kelimelerinin çıkarılması mahiyetindedir. Takrir hakkında buyurun Sayın Omay.

İBRAHİM SAFFET OMAY (Ankara) — Efendim, belediye sınırları içerisinde yapılan kadastro ayrı şeydir. Bendeniz, 15 sene bu müesesede emek verdiğim için bilirim. Dışarıda yani köylerde, yapılan kadastro ayrı sisteme tabidir. Birisi röperli, plânlı, vesaireli; âletle, edevatla yapılan kadastrodur. İsviçre'den aldığımız sisteme dayanır. Öteki, daha basit usullerle yapılmaktadır. Memlekette bir an evvel plânın tesisi ve ihtilâfların önüne geçmek için yapılan tarzdır, usuldür. Böyle bir şey yapılacak olursa, bu iş karmakarışık olur ve bu memlekette kadastro ilâ nâmalûmu gayrünnihayet bitmez efendim. Dikkatinize arz ederim.

BAŞKAN — Yani takririn aleyhinde misiniz?

İBRAHİM SAFFET OMAY (Ankara) — Evet, efendim.

BAŞKAN — Sayın Artukmaç «il ve ilçelerin merkez» kelimelerinin maddenin 1 nci fıkrasından çıkarılmasını teklif etmektedirler. Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Katılmıyoruz.

SADIK ARTUKMAÇ (Yozgat) — Takririmi geri alıyorum, efendim.

BAŞKAN — Artukmaç arkadaşımız takririni geri alıyorlar. Maddeyi tekrar okutuyorum, efendim.

(1 nci madde tekrar okundu.)

BAŞKAN — Maddeyi reyinize sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İki kanun hakkındaki açık oylama neticesini arz ediyorum.

232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde ilâvesine dair kanun teklifinin reddi hakkındaki takrire 107 üye iştirak etmiş, 99 kabul, 7 ret, 1 çekinser oy çıkmıştır. Kanun reddedilmiştir.

Karadeniz Teknik Üniversitesi adiyle Trabzon'da bir Üniversite kurulması hakkındaki kanun 6594 sayılı Kanuna ek kanun tasarısının oylanmasına 102 sayın üye iştirak etmiş, 102 kabul oy kullanılmıştır. Kanun 102 reyle kabul edilmiştir.

Kanunun uygulanması dışında kalan gayrimenkuller

MADDE 2. — Tarıma elverişli olmıyan sahipsiz yerler ile aynı nitelikte olan sahipsiz kayalar, tepeler, dağlar ve Orman Kanunu uyarınca orman sayılan yerler, tapulamaya tabi tutulmaz. Birlik sınırları içinde kalan bu gibi gayrimenkullerin tapulamaya tabi olup olmadığı hususunda ilgililer arasında anlaşmazlık çıkarsa, tapulama tutanağı ve krokisi yapılır. Anlaşmazlık sebebi tutanakla belirtilir.

Anlaşmazlık bu kanunda yazılı usul ve ilgili kanunların esasları dairesinde çözülür.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Buyurun Sayın Aydıner.

HİDAYET AYDINER (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Muhterem arkadaşlar, kanunun heyeti umumiyesinin müzakeresi sırasında bir nebze temas etmiştim. Muhterem arkadaşlarımız da aynı hususa temas buyurdular. Muhterem Vekil de buna cevap verdiler ve bunu, «Orman Kanununda yapacağımız bir tadilâtla temin edeceğiz.» buyurdular. Şimdi arz edeceğim ki, o ihtiyaç, Vekil Beyin bu va'dine rağmen hâlâ ortadadır ve mesele bir ıstırap mevzuudur. Hayatta ıstırap mevzuudur, hukukla ihtilâf mevzuudur.

Hayatta ıstırap mevzuudur. Çünkü; zavallı köylünün, meselâ dağ köylerinde bulunan çiftçilerin arazinin âzamisi 3 - 5 - 10 dönümdür. Malûmu âliniz buğday ziraati, ovayı, düz ve kuvvetli toprağı ister. Bu dağ köylerinde bulu-

nan çiftçiler, bu kadarcık toprağıyle buğday ziraati yapamaz. Mümkün olduğu kadar meyvacılık ve bağcılıkla geçinir. Şimdi, bu vatandaşların çoğu, bu dar arazi sahiplerinin çoğu, o dağda bir bağ tesis etmiştir. İçinde birkaç meşe vardır; asmaları yukarda tutmak için ve ilerde koyunlarına kışın yaprak olsun diye, birkaç meşeyi orada muhafaza etmiştir. Yahut da arazisinin içinde birkaç çam ağacı vardır. Yarın, kapım, bacam kırılırsa lâzım olur veya çalışırken gölgesinden istifade ederim, diye orada 5 - 6 çamı yetiştirmiş ve muhafaza etmiştir. Şimdi, tapulama oraya gitti. Ne yapıyor, tapulama? Burada çam var; iki kilometre ilerde çamlık vardır, binaenaleyh, burası ormanın temadisidir. Çağırır orman memurunu. Memur, burası ormandır, dedi mi, tapulama istop. Bunun orman olup olmadığını nereden soracağız? Ziraat Vekâletinden. Ziraat Vekâleti ne diyecek? Ziraat Vekâleti elbet vahiilâhi ile bilecek değil ya. Bir memurunu gönderir. Memur da kendi müessesesi aleyhine hareket edecek değildir. Ormandır, der. Ormanın temadisidir, der. Zaten biraz ilerisinde çamlık vardır, meşelik vardır, der. Binaenaleyh, o üç meşe, beş çam için, köylünün senelerce vakfı hayat ettiği, terini döküp yetiştirdiği meyvalık ve bağ tahdit harici bırakılır ve köylü, elinden alınmak tehlikesine mâruz kalır. İşte, bu tapulamak için gönderdiğimiz kimseler hakkında vatandaşlar akın akın Ankara'ya kadar gelip dert yanarlar ve biz tapulama istemeyiz, şeklindeki şikâyetlerine mâruz kalırız. Mesele, sanıldığı gibi küçük değildir, hakikaten çok büyüktür. Bu ıstırabı Hükümet de hissetmiştir. Hükümet diyor ki, ben bu işi halledeceğim. Nasıl halledecekmiş? Orman Kanununda bir tadilât getirecekmiş. Hükümetin, Orman Kanununda getireceği tadilât da şudur : «8 . 9 . 1956 tarihinden önce fiilen ve ilmen ve tamamen orman olmaktan çıkmış, orman bütünlüğünü bozmıyan ve bozmıyacak olan, iklim, toprak ve rejime zarar vermiyeceği anlaşılan ve toprak vasfı ve kullanma kabiliyeti bakımından daha verimli kültür arazisine kalbi mümkün bulunan yerler, orman içi mera, yaylak ve çayırlar hariç, şehir, kasaba ve köy iskân topluluğu içinde kalan yerler, dağınık evler ve her çeşit yapı ve tesisler haricolmak üzere, Tarım Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyle orman rejimi dışına çıkarılmıştır.» İşte yapacakları ve vâdettikleri teklif bu. Bu teklifin ne vakit geleceğini, kabul edilip edilmiyeceğini bilmiyoruz, ama kabul edilmiş farz edelim. Müsaade buyursunlar Vekil Bey endişe duymasınlar. Efendim, demin arz ettim, bu hukukî bir ihtilâf mevzuudur da. Çünkü, mahkemeleri bağlıyor. Mahkemeye, Anayasa diyor ki, sen dâvalı olan Orman İdaresinin orman değildir nassi katına mutavaata mecbursun. Senin hakkı takdirin yok. Anayasanın 31 nci maddesi hâkimlere serbest takdir hakkı verir. Onun içindir ki, demin arz ettiğim misalde olduğu gibi; içinde iki tane meşe, 4 çam var, diye, kan - ter döküp yetiştirdiği araziyi, elinden alınmak istendiğini gören hâkimler mütemadiyen Anayasa Mahkemesine müracaat ederler. Anayasanın 31 nci maddesinin mahkemelere verdiği takdir hakkını tamamen nez'eden bu madde, Anayasaya münafidir. Anayasa Mahkemesi bu hususta karar versin, derler. Anayasa Mahkemesi işi müzakere eder. Sayfalarca yazı yazılır ve nihayet bir rey ekseriyetle, bunun Anayasaya münafi olmadığı ileri sürülür. Fakat, müracaatlar tevali eder. Şayanı dikkattir, resmî gazeteler bu kararlarla dolmuştur. Ben cezri olarak hareket etmek istemiyorum. Hükümeti takdir ederim. Bu ıstırabı hissetmiş, bir hüküm getirecek. Fakat, bu getireceği hüküm kâfi değildir. Yüzlerce dönüm sahanın, çapı 10 dönümden fazla sahanın orman olup olmadığı hakkında Hükümet düşünsün ve halletsin. O kanun gelsin, ne olursa olsun, ama, bizim istediğimiz asıl şu : Dağ köylüsünün elindeki yegâne arazisi olan üç, beş dönüm bağının, bahçesinin elinden alınmaması için bu maddeye bir fıkra eklenmesini rica ediyorum. Eklenmesini istediğim fıkra şudur : İki takrir veriyorum muhterem arkadaşlarım; birisi beş dönüm, birisi 10 dönüm. Takdir sizindir. Hangisini kabul ederseniz, ediniz. Malûmdur ki, 10 dönümü ihtiva eden takririm aykırı olması itibariyle evvelâ o reye konulur. Heyeti muhterem onu kabul etmediği takdirde, 5 dönümü ihtiva eden takririm reye konur.

Takririm şudur. 2 nci maddenin sonuna «Beş dönümden aşağı bir yerin filhal orman mefhumuna girip girmediği hususunda mahkemeler her yönden araştırma ve incelemeler yaparak serbestçe takdir hakkına maliktir.» fık-

rasının ilâvesini rica ediyorum. Yani, ben demiyorum ki, bütün bin, ibikin dönümlük arazi orman mıdır, değil midir? Bunu mahkeme takdir etsin. Anayasaya münafi midir, değil midir; ben bu muazzam meseleyi burada halletmek istemiyorum. Ben, şu 5 - 10 dönüm bağ, bahçe sahibini kurtaralım, diye pratik bir yol tuttum.

Şimdi, Vekil Bey diyor ki; biz Orman Kanununda yapacağımız bir tadille bu işi halledeceğiz. Muhterem arkadaşlar, demin okuduğum metinde görüldüğü veçhile, bir kere zaman itibariyle takyidediyor. «8 . 9 . 1956 tarihinden evvel, fiilen ve ilmen ve tamamen orman olmaktan çıkmış» Aradan 9 - 10 sene geçmiştir. O zaman mı ormandı, bu zaman mı ormandı, ilmen öyle miydi, böyle miydi? İşi medreseye düşürmekten ben tevakki ederim ama, temenni ederim ki, hayırlı yorumlansın.

Hükümetin teklifi, orman olan bir yerin, orman mefhumundan çıkarılmasına mütaalliktir. Benim teklifim, orman mıdır, değil midir? Evvelâ bunu tesbit edelim. Binaenaleyh, benim teklifim veçhile, 10 dönümden aşağı bir yerin orman olduğuna; Orman Umum Müdürlüğü veya Ziraat Vekâleti değil; mahkeme tetkikat neticesinde karar verir. Eğer Hükümetin bu teklifi kabul edilirse; o vakit Hükümet bu maddedeki salâhiyete istinaden, Ziraat Vekâleti Heyeti Vekileye sevk eder, bu adamın, bu fakirin elinden alınan «on dönüm yer şu şartları haizdir, binaenaleyh, orman rejiminden bunu çıkaralım, kültür arazisi rejimine koyalım,» diye teklifte bulunabilir. Ama istihdaf edilen hususlar başkadır. Dikkat buyurun; ben teklifimde, orman mıdır, değil midir bunu hâkim halletsin diyorum. Ne kadara kadar? On dönüme kadar. Hükümetin teklifi ise; orman olan yeri, biraz evvel okuduğum metindeki şartları haiz ise, orman rejiminden çıkarmaktır. Binaenaleyh, noktai azimetler ve istihdaf edilen gayeler tamamen başkadır. Benim teklifim çok amelî neticeler doğuracaktır. Niçin? Demin arz ettim. Tasavvur buyurun; Konya'nın Hadim kazasının Taşkent'inde 600 küsur parsel arazi tapulanmıştır. Bunun her parselinin ikişer dönümü meşelik veya çamlık diye tahdit harici bırakılmıştır. Şimdi, Vekil Bey, bu iki dönüm yer için tetkikat yapıp, «şu şartları haizdir; binaenaleyh, bunun orman rejiminden çıkarılıp kültür arazisi rejimine sokulması lâzımdır» diye 600 dönüm hakkında Heyeti Vekile karar mı alacaktır? Doğru değildir. Bu olamaz. Gayriamelî çıkmaza girmiştir. Bugün, dağ köylerinde yapılan tapulamaların çoğunda, bu küçük parçalar hakkında, şu şekilde orman mefhumuna dâhildir diye, tapulama harici tutulan ve köylüleri endişede bırakan hâdiseler mevcuttur. Demin misalini arz ettiğim gibi, o köyde 500 - 600 tane vardır. Bunu Ziraat Vekâleti tetkik edecek; orman olduğunu tesbit ettikten sonra, tutup bunu orman rejiminden ihraç için 600 ü hakkında karar mı verecek? Sonra Hükümet bunun altından kalkamaz. Binaenaleyh, işi böyle küçük teferruatla, halkı canı gibi sevdiği, kendisini vatanına bağladığı, şu küçük arazisinden mahrum etmemek için, arz ettiğim gibi, bir takririmde 10 dönüm, bir takririmde 5 dönüm, diyorum, bu miktara kadar olan kısım, mahkemelerce re'sen takdir edilsin. Mahkemeler deyince; niçin mahkemelere itimat etmiyelim, arkadaşlar? Ben fazlası hakkında bir şey istemiyorum. Milyonlarca liralık bir işin takdirini mahkemeye veriyoruz da, köylünün 5 dönüm arazisinin orman olup olmadığı hususunun takdirinde mahkemeye niye inanmıyoruz. Sonra ben, takririmde mahkeme kendi keşfi kerametiyle hükmedecek değildir, diyorum. Mahkeme bütün araştırma ve incelemeyi yapacak ve serbestçe takdir edecek. Çünkü, mahalline giden hâkimdir; bağ mıdır, bahçe midir, orman mıdır, görecek olan odur. İki dönüm yer için ne Ziraat Vekâleti meşgul olabilir, ne bu işin altından çıkabilir. Binaenaleyh, memleketin büyük bir ıstırabıdır. Çok rica ediyorum; Anayasa Mahkemesine intikal eden mesele de, bu teklifimin kabulü halinde, haddi asgariye inecektir. Kademeli olarak yaptığım teklifin kabul edilmesiyle bu vatandaşların ıstırabına son verilmesini rica ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Okyayuz, A. P. Grupu adına.

A. P. GRUPU ADINA CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Sayın Başkan, muhterem Senatörler; kanunun heyeti umumiyesi hakkında Adalet Partisi olarak mütalâamızı arz ederken; ikinci maddedeki «Orman Kanunu uyarınca», tâbirinin tatbikatta kanunun birin-

ci maddesinde getirilen kolaylıkları işlemez hale getireceğini arz ve ifade etmiştik. Kanaatimize göre Anayasanın 131 nci maddesi, sarahatle, Devlet ormanları hakkında mülkiyet tesis edilemiyeceğini tesbit etmiştir. Biz, vereceğimiz değişiklikle hiçbir suretle bu maddenin getirdiği nizama karşı olmadığımızı ve bu maddenin hiçbir suretle aleyhinde bulunmadığımızı, evvelemirde arz ve ifade etmek istiyoruz.

Kanun, biraz evvel ifade ve işaret ettiğim gibi, «Devlet ormanları» demekle katiyetle orman olan yerler mevzuunu tesbit ve tavzih etmiştir. Ancak, 6831 sayılı Kanunun muvakkat birinci maddesi, bildiğiniz veçhile, orman olan yerin orman olup olmadığı bahsinde Ziraat Vekâletine apaçık ve doğrudan doğruya bir salâhiyet tanımış bulunuyor. Bu, tatbikatta hakkı ve hakikati zedelemekte, birçok haklı vatandaşı haksız yere mağdur edip hakikaten ıstıraba sürüklemektedir. Bilhassa, temsilcisi olmakla iftihar ettiğim Mersin vilâyetinin içinde bulunduğu şartlar, bu türlü işleyiş içinde müstahsılımızı geniş ölçüde ezmekte ve üzmektedir. Yıllardan beri portakal bahçesi haline gelmiş ve mahsul vermek mevkiinde bulunan bahçelerin, orman bakım memurlarının verdiği bir raporla orman addedildiği ve bu zavallı müstahsılın yıllardan beri portakal derlediği bahçesinden çıkarıldığı ve bu türlü mağduriyete sürüklendiği bir vâkıadır.

Bu sebeple, kanunun ikinci maddesindeki, «Orman Kanunu uyarınca» tâbirinin kaldırılarak yerine, «Halen orman olan yerler» tâbirinin konulmasını teklif ediyoruz. Bu hususla ilgili olmak üzere müsaade ederseniz Yargıtay 5 nci Hukuk Dairesinin bir kararını okumak istiyorum. Tarım Bakanlığına cevabı : «Yalnız bu yerin orman sayilan yerlerden olduğunun beyanından ibaret olmasına göre» yani 6831 sayılı Kanunun birinci muvakkat maddesinden bahsediyor. «Sözü geçen kanun hükümleri dairesinde mahkemece tahkikat yapılarak, neticesine göre bir karar verilmesini gerektirirken, bu cihetlerin noksan bırakılması yolsuzdur.» diyor.

Görülüyor ki, adalet mekanizmasında bu maddenin sert şekildeki tatbikatından hakkın ve hakikatin korunması bahsinde muztariptir. Görülüyor ki, bu istikamete doğru bir temayül vardır. Ben, biraz evvel burada konuşan arkadaşımın miktar ile tahdit bahsindeki fikirlerine de iştirak etmiyorum. Orman olmıyan yer bir dönüm de olabilir, bin dönüm de olabilir arkadaşlar. Ancak, orman olmıyan yer yarım dönüm dahi olsa biz ona 131 nci madde hükmü çerçevesi içinde bu türlü bir muamele yapılmasının hakikaten mümkün olmadığına kaaniiz. Ama, orman olmıyan yer, mutlaka Tapulama Kanununun 1 nci maddesinde getirilen tatbikattan faydalanmalıdır. Sayın Vekilimizin buradan, bir evvelki Birleşimde müjdelediği kanundan şahsan bahtiyar olduk, sevindik. Memleket lehine bir hüküm olarak memnuniyetle karşıladık. Ama, onun Tapulama Kanununun tatbikatı içerisinde ayrıyeten, vuzuhla bir yeri olmamak lâzımgelir. Tapulama Kanununun birinci maddesinin getirdiği kolaylığı, vatan sathında bütün müstahsılımıza bir hak, bir hakikat ve bir adalet ölçüsü içerisinde tanımak ve bu tatbikatın kolaylığından istifade ederek müstahsılımızın yıllardan beri içinde bulunup çalıştığı yerleri, orman olmıyan karakter ve hüviyetteki parçaları bu kanun çerçevesinde tapulamak elbette lâzımdır. Bu lüzumu biz, bir hakikatin, bir adaletin icabı olarak mutlak şekilde müdafaa ediyoruz. Bu cihetin bu şekildeki tadil ile kabulünü Yüksek Senatodan arz ve istirham ediyoruz.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Çetintaş.

NEŞET ÇETİNTAŞ (Yozgat) — Muhterem arkadaşlar; Tapulama Kanununun ikinci maddesi üzerinde, bilhassa Hükümetin biraz dikkatini çekmek için konuşacağım. Şimdi, Orman Kanununun ikinci maddesinde der ki; «Orman Kanunu uyarınca orman sayılan yerler tapulamaya tabi tutulmaz.» Halbuki, bugün memleketimizde Orman Kanunu şümulüne giren mıntakalarda onbin köy vardır. O halde, bu Tapulama Kanunu, orman mıntakaları dışında kalan Tapulama Kanunu gibi bir şey oluyor. Orman Kanunu şümulüne giren mıntakalardaki bu onbin köyde mezru arazi mevcuttur ve bugüne kadar ekilip biçiliyor, 20 seneden beri de ziraatte kullanılıyor. Fakat, orman mıntakası dışında kalan 30 bin köyde de yine aynı Hazine arazileri ekilip biçilmektedir. Orman mıntakası dâhilinde olan köylere bu hak tanınmıyor, orman mıntakası dışındaki köylere bu

kanunla bir hak tanınıyor. O halde, bu kanunun ikinci maddesiyle bir eşitsizlik meydana geliyor. Bu eşitsizliği giderebilmek için, Orman Kanununda şiddetle ve en kısa bir zamanda bir değişiklik yapılmalı ve bu hak orman mıntakasındaki köylere de tanınmalıdır. Orman mıntakası dışındaki gayrimenkuller tapuya bağlanıp zilyedine veriliyor, fakat orman mıntakası içindekiler bu haktan mahrum ediliyor. Eşitsizlik apaçık görülmektedir. Bu hususla ilgili olarak, 2 nci maddeye bir fıkra eklenmesi hakkında bir önerge takdim ediyorum.

Bu teklifime göre, fıkra şöyle olacak: «Orman Kanunu uyarınca orman sayılan yerlerde orman vasfını kaybetmiş, 20 seneden beri ziraat yapılan arazi tapulamaya tâbi tutulur.»

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Omay.

İBRAHİM SAFFET OMAY (Ankara) — Muhterem arkadaşlar, memlekette orman mevzuunu kapsayan bir kanun var. Bu kanun iyidir veya kötüdür. Kanaatimce, kötünün kötüsüdür. Ben arkadaşlarımdan da ileri gideceğim, onlar vatandaşların mağduriyetinden bahsettiler. Orman Kanunu, cemiyetin bağrını yıllardır kanamakta olan bir yara haline getirmiştir. Ancak, elimizdeki kanun, mahiyeti itibariyle tamamen teknik ve karakteri itibariyle gayrimenkul ihtilâflarını bu memlekette bir an evvel çözüp, hiç olmazsa arazi ihtilâflarından dolayı bir sürü insanın hapishanelere dolmasını önliyecek bir nevi tasfiye kanunudur. Böyle olunca, Tapulama mahkemelerini bir sürü işle yeniden gırtlaklarına kadar doldurmak, maksattan bizi çok uzaklaştırır. Şimdi, Sayın Aydıner arkadaşım ve Adalet Partisi sözcüsü bir arkadaşım konuştular; esasta kendileriyle beraberim. Ancak, bu teklifleri Orman Kanununun müzakeresinde mevzuubahis olsa idi, kendileriyle beraber olacaktım. O ayrı bir mevzudur. Eğer, biz bu kanunu sağından, solundan zedeler, «bu ormandır, şudur, budur» diye karıştıracak olursak, bu kanun iyi bir kanun olmaz. Binaenalehy, bu yarayı tedavi için Hükümetin getireceği vadettiği Orman Kanununun geçikmesi ihtimali varsa, lûtfensinler Orman Kanununa ek bir madde halinde bu kanunu teklif etsinler, getirsinler, görüşelim ve kabul edelim. Ama, müsaade ederseniz, bu kanuna dokunmayalım, karakterini bozmayalım, arkadaşlar.

Bir şey daha arz edeyim; tapu memurunun nazarında Hazine ve fert müsavidir. Tapu memuru gidecektir, bulduğu vaziyete göre tesbitini yapacaktır. «Orman Kanununun hükümlerine göre» diye kanun zaten atıf yapmıştır. Bunun dışında, ona birtakım takdir hakları tanımak, birtakım tahkikatlar, şunlar bunlar yaptırmak doğru olmaz. Bir kere; 40 küsur bin köyde yapılacak olan tapulama işini ve bu yüzden hâsıl olacak ihtilâfları düşünün. Binaenalehy, madde kanaatimce yerindedir. Tekliflerin reddini istirham ederim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Tuna.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Muhterem senatörler; orman mevzuatımızın memleket bünyesinde husule getirdiği ıstırabın Yüksek Senatomuzca pek içten kavranmış olduğunu memnuniyetle müşahede ettim. Biz, bu bölgenin evlâtlarıyız ve hakikaten bu mevzu büyük bir ıstırap kaynağıdır. Yani, şuradaki tadil, aşağı - yukarı pek yakinen meşgul olduğumuz konularla ilgilidir. Yalnız, hakkı teslim etmek lâzımdır. Şimdi, elimizde bir Orman Kanunu var. Birkaç ay evvel de yine bu mevzu Tahkik Komisyonlarından geçmişti; orada hususi komisyonlar kurulmuştu. Orman Kanununun 7, 8, 9, 10, 11, 12 nci maddeleriyle, bu hususi Orman Kanunu, ormanların ne şekilde tesbit edileceğini açıkça göstermekte ve bunun için de hususi komisyonlar kurulmuş bulunmaktadır. Demek oluyor ki, elimizde aşağı yukarı, «ormanın tapusu» diyeceğimiz bir vazife ile meşgul olan bir komisyon mevcut. Bu sefer yeni bir kanun getiriyoruz, bu kanun bütün tapuları yapacak. Şimdi, deniyor ki, umumi tapuyu alâkadar eden şu kanunla, Orman Kanununu tadil edelim. Bu olmaz arkadaşlar. Hukukun umumi prensiplerine sığmaz. Yani, umumi bir kanun olan Tapulama Kanunu ile, hususi tapu mevzuu olan Orman Kanunu tadil etmek hukukan mümkün değildir. Şu ıstıraplar hakikaten doğru; bugün bir şahsın tapusuz değil tapulu gayrimenkulüne dahi sahibolması mümkün değil. Orman mıntakasında bulunan tapulu bir gayrimenkulün, ormana bitişik olduğu ve 4785 sayılı Kanunun çıktığını söyliyerek ileride orman olması mümkün olabileceği için, «Burası orman olmaya elverişlidir, ormandır» diyor. Hakikaten, o şahsın, 4785 sayılı Kanuna göre, tapusunu haberi olmadan ip-

tal ediyor. Bu büyük bir ıstırap mevzuudur. İnşallah ileride tetkik mevzuu olacaktır. Fakat, şimdi elimizdeki Tapulama Kanunu ile hususi bir kanunu tadil etmemize imkân yok. Şu ıstırapların mebdei ve menşeini bize bu Orman Kanunu vermektedir. Orman Kanununun içinde, tahditler nasıl yapılacak, ona dair de hükümler mevcuttur. Hususi heyetler kurmuşuz ve bunlar faaliyettedir. Tapu memurları gönderiyoruz ve bunları bu memurlar tatbik etsin diyoruz. Bu olmaz. Şu arkadaşlarımızın dile getirdiği ıstırap mevzularını halletme işi Orman Kanunu ile ilgilidir. Orman Kanununun muvakkat birinci maddesi vardır. «Bir yerin orman olup olmadığını Ziraat Bakanlığı tesbit eder», diyor. Şimdi, Hidayet Aydıner Bey der ki; bunu tapulama memuru yapsın. Şimdi, ortada şu madde var iken, bunu Tapulama Kanunu ile halletmemize imkân yoktur. O muvakkat birinci madde için bir tadil teklifi getirelim. Onun içerisinde 5 - 10 dönüme kadar olan yerleri Ziraat Bakanlığına sormaya lüzum olmadan, «Hâkim serbestçe yerini takdir eder.» diyelim, deniyor. Fakat, bu kanunda o muvakkat birinci madde bulunduğu müddetçe, umumi bir kanunla, Tapulama Kanunu ile bunu halletmeye imkân yoktur. Sonra, diğer arkadaşlarımız, Orman Kanununun 2 nci maddesi ile ilgili bâzı ıstıraplara tercüman oldular ve bunun Tapulama Kanunu ile hallini istediler. Orman mefhumundan çıkmış, kültür arazisi olarak veyahut bağ bahçe v. s. gibi her hangi bir şekilde kullanılmakta olan bir gayrimenkulün, hali hazırda mer'i bulunan kanunumuz, orman mefhumundan çıkarılmasına imkân vermekte idi. Fakat, bilâhara kabul ettiğimiz Anayasa ile, ormanların sahasının her hangi bir suretle daraltılamıyacağı kabul edildi. Bunun üzerine, yani Anayasa ile, hali hazırda meriyette bulunan Orman Kanununun ikinci maddesi işleyemez bir hale geldi. Bugün bir tatbikat yapılamıyor. Orman mefhumundan çıktığı görüldüğü halde, o yer orman haritasında orman sınırı içinde gözüküyorsa bunu çıkarmalıdır. Çünkü, Anayasa bu hükmü Hükümetin elinden alır. Binaenaleyh, bu ıstıraplar yerindedir, doğrudur. Memleket büyük azap çekmektedir. Bu kadar vatandaşımız, aşağı - yukarı nüfusumuzun üçte biri ormanlarda yaşamaktadır ve gün geçtikçe çoğalmaktadır. Ormana ihtiyacımız var. Nüfusumuz çoğalıyor, arazi kâfi gelmiyor. Bir taraftan ormanları korumaya mecburuz, diğer taraftan vatandaşları iskân etmek bakımından başka imkân bulamıyoruz. Şu işin bünyesinden doğan bir ıstırap mutlak surette mevcut. Fakat, bunun hal yolu Tapulama Kanunu değildir. Bunun hal yolu Orman Kanunudur. Orman Kanunu üzerinde konuşulur, düşünülür ve bu tadiller yapılır.

«Orman tesbit olunamaz», diyor. «Bu orman, Devlet ormanından ibarettir», diye, bir arkadaşım beyanda bulundu. Hayır. Ormanları, Orman Kanununun 4 ncü maddesi, «Devlet ormanları, hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar ve hususi ormanlar», diye üçe ayırmaktadır. 7 nci maddesinde kurmuş olduğumuz, daha evvelki bir kanunla teşkilâtını kısmen kurmuş olduğumuz, Orman Tahdit Komisyonları, ormanları tesbit etmekle vazifelendirilmiştir. Ormanların neler olduğu dördüncü maddede açıktır. Hususi ormanlar da ormandır, hükmü şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar da ormandır, Devlet ormanları da ormandır. Bunları kimler tesbit eder diyor; işte Orman Kanununun 7 nci ve 12 nci maddeleri arasında gösterdiğimiz komisyonlar tesbit eder, diyor. Tapulama Kanunu ne diyor? Madem ki, böyle bir heyet vardır, bir kanunla vazifelendirilmiştir, ormanları tesbit edecektir, ben de onun yaptığı işe müdahale etmem. Onlar da Yüksek Heyetinizin tasvibiyle kurulmuş bir heyettir. Tapulama heyetleri de böyle olacaktır. Böyle bir heyete vazife verdikten sonra, artık bunun bir kısmını da bu yapsın şeklindeki bir iddia hukukun umumi esasları ile kabili telif olmaz.

Mâruzatım bundan ibarettir; maddenin aynen kabulü, işin icaplarına uygundur.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Aydıner.

HİDAYET AYDINER (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Muhterem arkadaşlar, yarayı ve ıstırabı kabul edip de, neticeyi kabul etmiyen bir iddia karşısındayım. Yeri burası değildir, yeri şimdi değildir, diyorlar. Pekiyi ne vakittir? Akıllı avcı, vurduğu kuşu bırakıp da başka av aramaz. Evvelâ, vurduğu kuşu torbasına koyar, ondan sonra başka av aramaya çıkar.

Şimdi, kanun gelmiş; bir ıstırap mevzuu vardır, vatandaş ağlıyor, sızlıyor. Efendim, bunu gelecek Orman Kanunu halletsin demek doğru ol-

maz. Arkadaşım ya iyice dinlememişler veya dalgınlık yapıyorlar.

Arz ettim. Benim teklifim başka. Bir yerin orman olup olmadığı hakkında mahkemenin hakkı takdiri vardır. Yoksa, orman olduğu kabul edilen bir yerin orman mefhumundan çıkarılması bahis mevzuu değildir. Demin maddeyi okudum, belki yoktunuz. Özür dilerim, tekrar etmek mecburiyetindeyim Hükümetin teklifi şu; «8 . 9 . 1956 tarihinden önce fiilen ve ilmen ve tamamen orman olmaktan çıkmış, orman bütünlüğünü bozmıyan ve bozmıyacak olan iklim ve toprak ve rejimine zarar vermiyeceği anlaşılan ve toprak vasfı ve kullanma kabiliyeti bakımından daha verimli kültür arazisine kalbi mümkün bulunan yerler» diye, onu rejiminden çıkarıyor. Bir kere orman olduğunu kabul ediyor, sonra onu, nefi âmme namına ormanlıktan çıkarıyor. Ben öyle demiyorum ki. Ben diyorum ki, şurası orman mı, orman değil mi? Evvelâ, onu kim halledecek? Diyorlar ki, bunu Orman Kanununun muvakkat birinci maddesi halletmiştir. Kanun her yerde kanundur. Vâzı kanun her yerde hüküm koyabilir, Burada da koyabilir, orada da koyabilir. Fakat yeri burasıdır. Çünkü, Orman Kanununun o maddesi, mahkemelerin, hâkimin takdir hakkını nezeden Anayasaya münafi bir hükmü ihtiva etmektedir. Arkadaşlarım diyorlar ki, bunu orman memuru halletsin. Ne demek efendim? Ben, bu takdir hakkını orman memuruna değil, tapulama hâkimine vermişim, diyorum, vaziyet bu. Bir mahkemenin takdir hakkının kaldırılmasının aykırı bir şey olduğu hususundaki Anayasa Mahkemesinin kararlarını hiç okumadınız mı, beyefendiler? Arkadaşım tetkik buyurdular mı acaba? Benim raportörü olduğum Ticaret Kanununda kocaman fasıllar vardır. «Borçlar Kanununun filân maddesi mülgadır.» «Kanunu Medeninin filân maddesi mülgadır», der. Binaenaleyh. bir kanunda, «falân kanunun falân maddesi mülgadır», diyen bir rejim vardır. Hukuk sistemi bunu ifade eder. Ticaret Kanununu tetkik ederseniz, Borçlar Kanununun, Kanunu Medeninin kaç maddesinin Ticaret Kanunu ile lâğvedildiğini görebilirsiniz. Mademki ıstırabı kabul ediyorsunuz; lûtfeder buraya bir ek madde koyar ve «Orman Kanununun muvakkat birinci maddesi mülgadır» derseniz, ben de öper başıma koyarım. Ben o kadar ileri gtimiyorum. Bu muazzam bir meseledir. Ben rica ediyorum; şu sekiz dönüm üzerinde alınteri dökmüş, eli nasır bağlamış, bağ - bahçe yapmış adamın malı, orman memurunun «burası ormandır», demesiyle elinden alınmasın, Ben bunu istiyorum.

Bir kere bir milyonluk, 5 milyonluk, 10 milyonluk meseleler hakkında hâkime takdir hakkı veriyorsunuz da, köylünün sekiz çam ağacı, dört meşesi, iki dönüm bağının orman olup olmadığı hususunda hâkime neden takdir hakkı vermiyorsunuz? Anayasaya münafi olan hükmün, zati hâdiseye müessir hükmün yeri burası değil de neresidir? Dikkat buyurunuz, burada deniyor ki; «orman mefhumuna dâhil olup olmadığı, bu kanun geldikten sonra ve ilgili kanunlarla halledilir». Eğer, bu kanunla halledilir deseydi, yani, binnetice Orman Kanununun o muvakkat birinci maddesine kapalı şekilde atıfta bulunmasaydı, ben o takdirde sizinle beraberdim. Binaenaleyh, burada zati meseleyi halletmek istemiş ve «orman mefhumuna dâhil olup olmadığını halleder» demiş, Fakat, hallederken de «Bu kanun geldikten sonra» bir de «ve ilgili kanun» demiş? İlgili kanun Orman Kanunudur. Böyle olunca da köylünün göz yaşı devam eder gider. Siz de bu ıstırabın şahidisiniz, ama neticesini nasıl kabul ediyorsunuz, anlıyamıyorum.

Çok rica ederim. orman olan yerin orman rejiminden çıkarılması hususunda Hükümetin getireceği teklif başkadır. Benim teklifime göre, evvelemirde orman mıdır, değil midir, bunu mutlaka hâkimin takdirine bırakmak lâzımdır. Ben, yalnız bunu beş veya on dönüm için istiyorum. Kastamonu'nun binlerce dönüm arazisini siz halledin durum.

BAŞKAN — Buyurun Tuna.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Şimdi muhterem arkadaşlar, Hidayet Aydıner Beyefendi, biraz mâzur görsünler, mütecavizane konuştular. Fikirlerimizi çok daha serbestçe, biribirimizi incitmeden ifade etmemiz mümkündür.

Bendeniz şu ifade ettiğimiz mevzularda bir hayli emeği geçmiş bir arkadaşımızım.

Şunu gözümüzden kaçırmıyacağız; muvakkat birinci madde niye yapıldı, arkadaşlar? Bir memleket çölleşmeye doğru gidiyor. Her yıl, Kıbrıs

adasının yüz ölçümüne yakın bir vatan toprağını kaybediyoruz. Ormanlara ehemmiyet vermediğimiz zamanlarda, anavatanını terk etmiş bir neslin evlâtlarıyız. Çölleştiği için Orta - Asya'yı terk ettik. Bundan sonra biz nereye gideceğiz? Demek oluyor ki, artık böyle ata binerek fütuhat suretiyle vatan elde etmek zamanı geçmiştir. Bu vatanı kurmak bizim vazifemizdir. Binaenaleyh, işin bir ıstıraplı sahnesi ele alınırken, vaktiyle muvakkat maddeye hayat veren esasları da gözden kaçıramayız. Memleket realiteleri meydanda. Birtakım ehlivukuf, biribirine karşılıklı yardım eder, orman mefhumundan çıkarır, ormanları büsbütün elden kaybederiz.

Binaenaleyh, biz burada memleketin bünyesine uygun, vatandaşı ıstıraba fazla sokmıyan, fakat her şeyin başında şu vatanı vatan olarak evlâtlarımıza bırakacak şekilde mevzuatı tedvin etmek de mümkündür. Şimdi, bunun bu cephesini ele aldığımız zaman, muvakkat birinci madde, yoktan hiçbir ihtiyaca cevap vermiyecek şekilde ortaya atılmış bir madde değildir. Delâlet ettiği büyük mânalar var. O zamanın vâzıı kanunu büyük bir zaruret duymuş, şu maddeyi getirmiş. Ama, şu madde suiistimal edilmekte midir? Evet. Bu kısma mutlak surette evet diyeceğiz. Fakat, Orman Kanununun muvakkat 1 nci maddesi zulm için mi getirilmiştir? Hayır arkadaşlar. Bizden evvelki vâzıı kanunların da en az bizim kadar şu vatan için çalıştığını, onlara en iyi bir kanun getirebilmek için çırpındığını kabul etmek mecburiyetindeyiz.

Şimdi, bu böyle olunca; elimizde bir Orman Kanunu ve bu Orman Kanununun getirdiği hükümler var. Şimdi, böyle bir Orman Kanununun getirdiği hükümleri tadil etmek, memleketin bünyesine uydurmak, hakikaten pek ıstırap verici hale gelmiş tatbikatı yumuşatmak gibi, hislerle hareket ettiğimiz zaman, umumi bir Tapulama Kanununun içinde mi, bunu mütalâa edelim, yoksa böyle bir mevzuatı başından sonuna kadar tahdideden bir kanun içerisinde mi halledelim? Öyle, av karşıma geldi, ben başka av aramam diye bir şey mevzuubahsolamaz, arkadaşlar. Biz av avlamakla meşgul değiliz, biz kanun yapıyoruz. Binaenaleyh, bir şeyi yerinde yapmalıyız. Şu bahsettikleri husus Zirat Vekâletinden sorulur. Evet, muvakkat 1 nci madde Orman Kanunundadır. Elimizdeki kanunda böyle bir madde var mı? Yok. Bu ıstırap kaynağı oluyor, diyor. Eğer, bu ıstırap kaynağı oluyorsa, zaten böyle bir tasarı da vardır, onlar zaten huzurunuza gelmektedir. O zaman, şu ıstırabı dökeriz, diyorum. Yoksa, böyle umumi bir Tapulama Kanunu yapılmakta iken, av karşıma geldi, ben bunu avlarım. Avlarsın ama, insicamını kaybederiz. Bu sebeple de kanundan beklediğimiz gaye hâsıl olmaz.

Sayın Aydıner arkadaşımız, ben fazla bir şey istemiyorum, 5 - 10 dönüm için bunu söylüyorum, buyuruyorlar. Hayır, arkadaşlar, Aydıner arkadaşım şunu bilsin ki, Türk Milletinin mümessilleriyiz. Hepsine şâmil olarak düşünmeye mecburuz. Zaten, öteden beri kulanılmakta olan kültür arazileri orman değildir. Orman Kanununun birinci maddesi, nerelerin orman sayılmıyacağını birer birer tadat ve tasrih ediyor.

Şimdi, bu kanun, esbabı mucibesinde, 6831 sayılı Kanunun tarif ettiği ormanlar tapulanmaz, diyor. Şu tarife hiçbirimizin itirazı yok. Tapulama Komisyonları bunları bu işin haricinde bırakıverdi mi, zaten gaye hâsıl olmaktadır.

Netice itibariyle, şu ıstıraplar vârittir. Bunu ölçülü bir şekilde halletmek lâzımdır. Fakat, halledeceğiz, diye de ormanları feda edemeyiz, vatanı çölleştiremeyiz. Evlâtlarımıza yaşanabilecek bir vatan bırakmaya mecburuz.

Binaenaleyh, Millet Meclisi komisyonlarında, o kanun içerisinde şu ıstırapları kısmen olsun tahmil edecek, amelî çareleri bulacak, tedbirler müzakere edilmektedir. O kanun geldiği zaman, esaslı surette komisyon bu dertleri halletmeye uğraşır. Fakat şu umumi Tapulama Kanunu içerisinde ormanlar tapulanmaz. Ormanlar tapulanmadan kalır mı? Hayır. Ormanların tapulanmasını, Orman Kanununun gösterdiği komisyonlar yapar, diyor. Bir komisyona bu vazifeyi veriyoruz. Bu kanunda bunun bir kısmını da almaya uğraşıyoruz. Böyle mevzuat keşmekeşi olmaz. Mevzuat keşmekeşi huzursuzluk doğurur.

Mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Hidayet Aydıner.

HİDAYET AYDINER (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Arkadaşım beni memleketin ormanlarını düşünmemekle itham etti. Ben Allah'tan başka bir şeye tapsaydım, ağaca tapardım. Ben orman muhibbiyim, ağaç muhibbiyim. Fakat orman ne kadar mukaddes ise, ağaç yetiştiren, portakal yetiştiren, elma yetiştiren vatandaş da o

kadar mukaddestir. O da ağaçtır. Çünkü, semere verir. Bence semere veren daha iyi ağaçtır. Bizim orman siyasetimiz zaten yanlıştır. Gökten Allah inip dağlarımıza orman dikecek.. Yok böyle şey, olmaz. Cebeli Dürzi'yi Lübnanlılar ağaçla doldurdular. Bizde 50 bin mahkûmumuz âvare, berbat, birbirine ahlâksızlık aşılıyan vaziyettedir. Bu durumu beş altı sene evvel Meclise arz etmiştim. Bu berbat, âvare insanları kullanalım, çıplak dağlarımızı ağaçlıyalım, fidan yetiştirelim, demiştim. Adliye Vekili çıkıp, «Bu ağaçların fidanların müşterisi kim olacak» dedi.

Yürekler acısıdır. Eskişehir'e giderken veya gelirken dağların perişan halini görmüşsünüzdür. Bir tek ağaç yok, beyefendiler. Oraya, köylü ekin ekiyormuş. Köylünün ekin ekeceği yere ağaç dikilse bile, bu 50 dönümü geçmez. Asıl ağaçlandırılması lâzımgelen o dağlardır. Ama, hiç oraya yanaşmıyor, sadece biz ağaç muhibbiyiz, orman muhibbiyiz, diyoruz. Bu memleket böyle ağaçlanmaz. Bunu ancak, insan emeğiyle yapabiliriz. O da nasıl olacak? 50 - 60 bin mahkûma, hiç olmazsa 20 - 30 bin ağaç yetiştirtiriz, icabında askerlerimize 20 - 30 bin ağaç diktirttiririz. Böylece de bu çıplak dağlarımızda ağaçlar yükselir. Yoksa, bunu böyle tabiata bırakmak doğru değildir. Tabiat vaktiyle bunları yapmış, yerin altına gömmüş, şimdi onlar petrol oluyor. Binaenaleyh, şimdi tabiatın sahaveti kalmamış. Bu itibarla, insan emeği lâzım. Bu yola gitmemiz lâzımken, köylünün bağını, bahçesini elinden alıp ormanı kuracağız, sanıyoruz. Beyefendi buyurdular ki; Orman Kanunu bu işi halletmiştir. Nerenin orman olduğunu, Orman Kanunu falan, falan maddesiyle halletmiştir, diyor. Hâkimin gözü yok mu? Elbette ki, o da bu maddeleri okuyacak ve ona göre tatbik edecek. Her hususta hâkime itimadediyorsun, hâkime her kanunu tatbik ediyorsun da, Orman Kanununun o maddesi üzerindeki hâkimin hakkı takdirini nasıl nez'ediyorsun, arkadaş? Hâkime her kanunun maddesini tatbik ettiriyorsun, Orman Kanununun o maddesine gelince hayır... Hâkim, bu hususta hiçbir şey söyliyemez, Orman Komisyonu ne derse, o olur. Böyle şey olmaz arkadaşlar. Ziya Paşanın bundan 80 - 100 sene evvel söylediği bir bendi vardır : «Kadı ola dâvacı ve muhzır dahi şahit - ol mahkemenin hükmüne derler mi adalet.»

Orman İdaresi taraftır. Taraf, adalet huzurunda ne şahit olabilir, ne hâkim olabilir, ne ehlivukuf olabilir; hiçbir şey olamaz. Fakat, ben bu kadar büyük dâvada değilim. İstediğim şudur, tekrar ediyorum arkadaşlar : Hükümetin teklifi, orman olmadığı kabul edilen kısmın ormandan ihracıdır. Bizim teklifimiz, orman olup olmadığıdır. Bu maddede bir hüküm sevk edilmiş? Unuttularsa tekrar edeyim. «Birlik sınırları içinde kalan bu gibi gayrimenkullerin tapulamaya tabi olup olmadığı hususunda ilgililer arasında anlaşmazlık çıkarsa, tapulama tutanağı ve krokisi yapılır, Anlaşmazlık sebebi tutanakla belirtilir.

Anlaşmazlık, bu kanunda yazılı olan usul ve ilgili kanunların deyince, «ilgili kanunlar» esas zannedilir. Binaenaleyh, bu kanunda bir hüküm sevk edilmiş, Orman Tahdit komisyonları halledecek demiş. Halledecek demiş ama, bir de «ilgili kanunlar» demiş. O «ilgili kanunlar» kelimesini maddeye koymasak da mesele yoktu. İsterseniz bu yolda bir teklif yapayım ve «ilgili kanunlar» kelimesinin kaldırılmasını istiyeyim ve bütün niza ortadan kalksın.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Tuna.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Efendim, biz konuşmalarımızda birbirimizi isnadediyoruz, gibi geliyor.

Şimdi ben, 1 nci madde çok iyi bir madde, adalet bununla tahakkuk edecek falan, demedim. Birinci madde, en fazla ıstırabını çektiğimiz maddelerden biridir, dedim. Yalnız, bunun hal yeri bu kanun değildir, dedim.

Hâkime her türlü hakkı tanıyoruz, şunu yapıyoruz, bunu yapıyoruz da, niye onu tutup bu orman mevzuunda tatbik etmiyoruz?. Bunun bâzı tarihî sebepleri olmuş; o madde keyif için gelmemiş. Fakat, şu madde hakikaten ıstırap kaynağıdır, diyoruz. Ben bu madde çok doğrudur, yerindedir, demiyorum. Ben, nun yeri Orman Kanununun birinci maddesidir, o derdi Orman Kanununda halledelim, diyorum. Çok iyidir, demiyorum. Muhterem meslekdaşımın bu hususu hatırdan çıkarmamasını rica ederim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, buyurun.

DEVLET BAKANI RAİF AYBAR (Ankara Milletvekili) — Muhterem arkadaşlarım, hatiplerin konuşması, meselenin daha evvelki tezekkürlerinin de üzerine geldiği için, şüphesiz herkesin

kâfi miktarda tenevvür etmiş olduğu kanaatin deyim. Ancak, birkaç cümle söylemek için huzurunuza çıkmış bulunuyorum.

Bu mesele burada, Millet Meclisinde ve yukarda Senatonun Komisyonda da bundan çok daha geniş ölçüde ve çok daha uzun müddet tartışıldı. Hattâ Millet Meclisinde, Hidayet Aydıner arkadaşımızın ifade ettiklerinden çok daha canhıraş pasajlar halinde mesele ifade edildi. Ama, derdin zaten reddedilmişliği yok. Derdin, reddedilişi gibi bir durum olmadığı için, yeri burası mıdır meselesi üzerinde, Millet Meclisi kararını teksif etti. Hükümetin tasarısında da belirtildiği ve Meclis önünde de ifade edildiği gibi, orman mevzuunun bir tapulama mevzuu dışında, tapulama dâvasının dışında halli lâzımgelen, hem de süratle halli lâzımgelen, bir dâva olduğu hususunda Hükümetin ittifakı vardır. Hem Hükümet, hem Parlâmento orman dâvasını Tapulama Kanununun 2 nci maddesinin falan fıkrasına takılacak bir hükümle halletmenin katiyen, hem kanun tekniği bakımından, hem işin icabı bakımından ve hem de tapulama komisyonlarının kapasitesi ve formasyonu bakımından da mümkün ve lüzumlu olmadığı gibi, kabil de olmadığını tesbit ettiği için, o günden bu yana müzakerelerle, tasarının 2 nci maddesinin Millet Meclisinde ve Yüksek Senatonun Komisyonunda kabulünden bu yana, Yüksek Senatoya bendeniz Hükümet adına daha müjdeli ve ferahlatıcı saydığım bir haberi geçen celsede yetiştirmiş olmakla çok müteselli oldum. Gerçi, burada arz ettiğim ve Hükümet teklifi halinde Parlâmentoya sunulmakta değil, şu anda sunulmuş vaziyette bulunan 6 nci muvakkat madde henüz işler bir hüküm halinde değildir ama, bunu bir ay zarfında işler hüküm haline getirmek de artık Parlâmentonun tasarrufu cümlesindendir. Derdi böylesine kavramış ve yakînen bilen bir Parlâmento, kendisine Hükümet tarafından takdim edilmiş bulunan Orman Kanununa konacak 6 nci muvakkat madde ile, bu mevzuun büyük bir kısmını halletmekte elbette istical gösterecektir. O halde, Tapulama Kanununun, tatbikata girmesi ile birlikte Orman Kanununun 6 nci maddesindeki değişikliğin de girmesini intizar etmemek için hiçbir sebep mevcut değildir.

Hidayet Aydıner arkadaşımın son derece tipik olan ifade tarzında «Efendim, adamın bir öbek ağacı var bu bir öbek ağacı dolayısiyle orası orman mıdır, değil midir? Bunu tapucular hemen orada tâyin ediversin» diyor. Eh, birçok öbek ağaçlar var ki, bunların orman olup olmadığı ve birçok ağaçsız makilikler ve fundalıklar şunlar, bunlar, öyle yerler var ki, bunların orman olup olmadığının tâyininin kime ait ve ne suretle mümkün olduğuna dair bizim memleketimizde koskoca bir kanun var. Bu kanunun tadile muhtaç tarafının tadilinden sonra, ayrıca 2 nci maddede böyle bir hüküm sevkı ile Hükümet işi büsbütün karıştırmanın doğru olacağı kanaatinde değildir. Bu ana kadar Parlâmento da bu kanaati kabul etmiştir. Kaldı ki, bir ufak arzım daha olacak : Bu kadar telâşa da hukukî bakımdan mahal yoktur. Çünkü, Orman Umum Müdürlüğü Hukuk Müşaviri arkadaşımın son verdiği izahat içerisinden aldığım malûmata göre naklediyorum. Bugün, Anayasa Mahkememiz 1962 Martından bu yana tekâsüf eden bir içtihada yol yerecek bir kanal da açmış vaziyettedir. Bilhassa, Hidayet Aydıner arkadaşımın deminki hassasiyetlerine cevap verecek olan hukukî akım da, içtihadı mehakimde olduğu istikametindedir.

Deniyor ki, muvakkat 1 nci maddenin dolayısiyle bir yerin orman olup olmadığı hakkında Ziraat Vekâletinden yapılacak bildirimin, bütün neticeleriyle hakkı takdiri Anayasa ile müeyyet bulunan hâkim ve mehakimlere bağlı değildir; Anayasa böyle diyor. Bu istikamette yürüyerek 7 nci Hukukun takarrür eden kararları, bâzı ufak tefek orman beyanlarının hilâfına dahi hâkimin, diğer ehlivukuf v. s. ilgilisine müracaat edilecek eksperler kullanmak suretiyle bir yerin orman olmadığını tâyinde hakkı takdirin, Türk mahakiminde işler bir müessese halinde olduğuna dair, Orman Hukuk Müşaviri arkadaşımın mevzuatı yakınen takibeden insan sıfatı ile verdiği malûmatı da bu vesile ile arz etmek isterim.

Okyayuz arkadaşımın söyledikleri, sanıyorum, bizim 6 nci madde diye sevk edeceğimiz husus üzerine düşecek olan sahadır. Bunun ben detayına girmiyorum. Fakat, bu madde ile Heyeti Vekile olarak da şahsan meşgul oldum. Bu madde Parlâmentonun tasarrufu altına girdikten sonra, bundan büyük istifadeler çıkacak ve bu maddenin şümulü ve hangi hedefte sevk edildiği hususu anlaşılacaktır. Meselâ, bilhassa Antalya ve Mersin havalisinde muzluk, mükemmel

surette portakallık, mandalinalık olacak yerlerin, hattâ kısmen olmuş bulunan yerlerin bilâlüzum orman hududu içerisinde mütalâası gibi büyük mahzurları hemen bertaraf etmek ve böyle kültür arazisinde aynı zamanda eşcar hükmünde bulunan ve ormanın vatana getireceği bereketi de kendisi getirecek olan diğer müsmir ağaçlarla ihya edilen sahayı vatandaş emrine, Türk ziraatinin ve ekonomisinin emrine vermek hedefleri, bütün bu 6 ncı maddede düşünülmüştür. Ama, Nusret Bey arkadaşımıza hak vermemek kabil değildir. Bu sahada suhulet gösterirken, bu memleketin ormanlarını ayakta tutmaya mecbur olduğumuzu ve bu mecburiyetin bu memleketi idare eden bütün insanlar tarafından takibi lâzımgelen bir durum arz ettiğini de gözden kaçırmadan, Hükümet bu hususta çalışmayı kendisi için bir vazife addediyor.

Takdir Yüksek Parlâmentonundur, efendim. dim.

CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Efendim bir sual soracağım.

BAŞKAN — Buyurun.

CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Bendenizin verdiğim takrirde, orman olan yerlerin hâkim kararı ile, Tapulama Kanunu tatbikatı içinde, tapuya tescil edilmesi, bahsi var.

Bugün realite odur ki, fiili ile, ilmi ile, realitesi ile hiçbir suretle orman olmıyan yerler, maalesef, Ziraat Vekâletinin, «burası ormandır» diye verdiği kararı neticesinde, müstahsılın elinden alınmaktadır.

Benim istirhamım şu: «Halen orman olan», tâbirini değiştirdiğimiz takdirde, mülkün temeli demek olan adaleti bütün hüviyetiyle teslim ve tescil ettiğimiz hâkime, bu istikamette tahkikat yapıp, realiteyi tesbit edebilmesi imkânını, adaletin tecelli edebilmesi imkânının vermiş olacağız. Benim istirhamım bundan ibarettir. Neticede getirdiğiniz kanunla, hakikaten orman olupta portakal bahçesi haline getirilmiş yerler, kültür arazisi olduğu halde, o şahsın elinden tapusu alınacaktır. Buna engel olduğumuz yok. Ama, halen orman olmıyan yerler de var. Sırf Ziraat Vekâletinin bu şekildeki mütalâasiyle, o yer müstahsılın elinden alınmaktadır. Biraz evvel arz ettim. Zatıâliniz, Anayasa Mahkemesinin bu istikametteki tasarrufunu bize söylediğinizi, ben biraz evvel dışarıda öğrendim. Bu istikamette hâkime takdir hakkı da verilmektedir. Biz kanunumuzda «halen orman olan yerler» diye bir tâbir serd edersek, engel olacak bir hüküm yok. Çünkü, bu kanunun ikinci maddesinin son fıkrasında, «bu kanun da yazılı usul ve ilgili kanunların» diye bir hüküm vardır. Bu kanunda, «Orman Kanunu uyarınca» tâbirinin kaldırılarak, yerine «halen orman olan yerler» tâbirinin konulması bence daha doğru olacaktır. Bu mevzuda kanaatiniz nedir?

DEVLET BAKANI RAİF AYBAR (Devamla) — Efendim, şimdi «halen orman olan yerler» tâbirinin konulup konulmaması gibi, «ilgili kanunların» yalnız «ilgili» kelimesinin maddeden çıkartılması suretiyle meselenin halli, gelip gelip nereye dayanır? Gelip gelip aşikâr surette dayandığı yer, bir yerin orman olup olmadığının tesbiti, orman olup olmadığını tanzim eden mevzuatın dışına çıkmak noktasına dayanır. Yani, Tapu Kanununda hallediyoruz. Mâruzatım kesafetle bu noktada toplanıyor. Parlâmentonun bütün çatıları altında, bu orman meselesinin, Tapu Kanununun bir hükmü ile halledilmesi yolundaki bir adıma Hükümet bir hizmet gözü ile bakmıyor. Çünkü, daha fena bir karışıklık getirir ve mevzuatta insicamsızlık yaratır. Yapılması lâzımgelen işler Hükümet tarafından yapılmış ve Parlâmentoya arz edilmitşir. Eksikleri tamamlanır, vüzuhu tamamlanır ve sürati temin edilirse, artık Hükümet olarak Parlâmentonun mesaisine intizar etmek bizim de vazifemiz olur.

BAŞKAN — Kifayet takriri vardır, efendim; okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Mevzu hakkında kâfi bilgi edinilmiştir. Kifayet teklif ederim.

Adana
Mehmet Nuri Âdemoğlu

BAŞKAN — Evvelâ kifayet takririni oya koyacağım. Kifayet kabul edilirse sırada olan bir senatöre söz vereceğim; edilmezse aynı mevzua devam ederiz. Kifayet takririni kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir. Sırada Sayın Aydıner vardır. Buyurun.

HİDAYET AYDINER (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Anayasa Mahkemesinin ıstırapları

dile getirdiği, Vekil tarafından da ifade buyuruldu. Her halde, 7 nci Hukuk Dairesi de vicdan azabı duymuş ki, en sonunda böyle üstü kapalı küçük bir delik bulacağım diye uğraşmış. Halbuki, bugüne kadar yüzlerce kişinin iki, üç dönüm arazisi elinden alındı ve aynı daire de şimdiye kadar tasdik etti. Böyle karanlıkta göz kırpmaya lüzum ve mahal yoktur. Kanun vazıyız, vatandaşa hakkını sarih olarak vermeliyiz. Mademki, mahkemenin hakkı takdirini kabul ediyorlar : Yani, Ziraat Vekilinin sözü kâfi değildir. O halde, ben de onu söylüyorum, benim takririm de onu söylüyor, lûtfen kabul etsinler. Niçin açıklıktan kaçıyorlar, niçin sarahatten kaçıyorlar hayret ediyorum.

BAŞKAN — Konuşmalar bitmiştir, takrirleri okutuyorum.

Başkanlığa

Şifahen izah ettiğim sebeplere mebni, 2 nci madde sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca. S. Ü.
Hidayet Aydıner

«On dönümden aşağı bir yerin filhal orman mefhumuna girip girmediği hususunda mahkemeler her yönden araştırma ve incelemeleri yaparak serbestçe takdir hakkına maliktirler.»

Başkanlığa

Şifahen izah ettiğim sebeplere mebni 2 nci madde sonuna aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve tekli federim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Hidayet Aydıner

«Beş dönümden aşağı bir yerin filhal orman mefhumuna girip girmediği hususunda mahkemeler her yönden araştırma ve incelemeleri yapark serbestçe takdir hakkma maliktirler.»

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Tasarının 2 nci maddesindeki (Orman Kanunu uyarınca) tâbirinin kaldırılarak (halen orman olan yerler) tâbiriyle değiştirilmek suretiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

İçel İzmir
Cavit Tevfik Okyayuz Ömer Lûtfi Bozcalı

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tapulama Kanununun 2 nci maddesine aşağıdaki şekilde bir fıkra eklenmesini arz ve teklif ederim.

1. Orman Kanunu uyarınca orman sayılan yerlerde orman vasfını kaybetmiş 20 seneden beri ziraat yapılan arazi tapulamaya tabi tutulur.

Yozgat
Neşet Çetintaş

Başkanlığa

2 nci maddeden (ilgili kanunların) kelimelerinin çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Hidayet Aydıner

BAŞKAN — Takrirleri, birer birer tekrar okutup oyunuza arz edeceğim. Evvelâ, Sayın Aydıner'in birinci önergesini tekrar okutuyorum.

(Cumhurbaşkanınca S. Ü. Hidayet Aydıner'in birinci önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Teklife Hükümet ve komisyon katılıyorlar mı?

DEVLET BAKANI RAİF AYBAR (Ankara Milletvekili) — Katılmıyoruz, efendim

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KÂMİL COŞKUNOĞLU (Uşak) — Katılmıyoruz, efendim.

BAŞKAN — Hükümet ve komisyon teklife katılmıyorlar. Takriri oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Cumhurbaşkanınca S. Ü. Hidayet Aydıner'in ikinci önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Sayın Aydıner, on dönüm olmazsa bari beş dönüm olsun diyorlar. Bunu kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Okyayuz ve Ömer Lûtfi Bozcalı'nın takrirlerini tekrar okutup oyunuza sunacağım.

(İçel Üyesi Cavit Tevfik Okyayuz ve İzmir Üyesi Ömer Lûtfi Bozcalı'nın takriri tekrar okundu.)

BAŞKAN — Hükümet buna iştirak etmediğini zaten beyan etmiştir. Komisyon iltihak ediyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KÂMİL COŞKUNOĞLU (Uşak) — Katılmıyoruz, efendim.

BAŞKAN — Hükümet ve komisyon katılmıyorlar. Takriri oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Yozgat Üyesi Neşet Çetintaş'ın takriri tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KÂMİL COŞKUNOĞLU (Uşak) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?

DEVLET BAKANI RAİF AYBAR (Ankara Milletvekili) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Cumhurbaşkanınca S. Ü. Hidayet Aydmer'in önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Hükümet?

DEVLET BAKANI RAİF AYBAR (Ankara Milletvekili) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI KÂMİL COŞKUNOĞLU (Uşak) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

BAŞKAN — Maddeyi tekrar okutuyorum.

(2 nci madde tekrar okundu.)

BAŞKAN — Maddeyi reyinize sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir. Tadile uğradığı için açık oyunuza sunulacaktır.

Bölge ve birlikler

MADDE 3. — Tapulama işleri için her ilin merkez ilçesi ile diğer ilçeleri birer bölge, her bucak merkezi ile her köy birer birlik sayılır.

İl ve ilçe merkezlerinin belediye sınırları dışında kalıp da bir bucak merkezine veya köye bağlı olmıyan mahalleri, bu kanunun tatbikine munhasır olmak üzere, bir birlik saymaya veyahut yakınlık ve sair hususiyetlerini gözeterek topluca veya kısım kısım bucak veya köylerin birlik sınırları içerisine almaya tapulama müdürü salâhiyetlidir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reyinize sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İdari teşkilâtta değişiklik

MADDE 4. — Birlik genel sınırı dâhilinde ilk parsel için tapulama tutanağı tanzim edildikten sonra, birlik tamamının veya bir kısmının, idari teşkilâttaki değişiklik sebebiyle, bu kanunun tatbik sahası dışına çıkmış veyahut başka bir birlik dâhilinde tapulamayı icabettirmiş olması birlik dâhilindeki tapulamayı durdurmaz. Tapulamaya bu kanun hükümleri dairesinde devam edilir.

Bu gibi gayrimenkullerin tapu kütükleri ayrıca tanzim ve alâkalı tapu idaresine devrolunur.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reyinize sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci bölüm

Teşkilât

İdari teşkilât

MADDE 5. — Tapulama işleri her bölgede bir tapulama müdürü tarafından idare olunur. Her bölgeye lüzumu kadar kontrol mühendisi, fen ve tasarruf kontrol memurları ile en az dört teknisiyen ve dört teknisiyen yardımcısı, kâtip, daktilo, jalonou ve hademe verilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reyinize sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Adlî teşkilât

MADDE 6. — Genel mahkemelere aidolup da bu kanunun tatbiki ile ilgili dâva ve işleri, tesbit olunan usul ve esaslar dairesinde görmek üzere, her bölgede tek hâkimli ve asliye mahkemesi sıfatını haiz yeter sayıda (Tapulama mahkemesi) kurulur. Bu mahkeme hâkimleri, Hâkimler Kanunu hükümlerine tabi olup, tercihan hukuk hâkimliği yapmış olanlar arasından seçilerek tâyin edilir.

Mahkeme emrine lüzumu kadar zabıt kâtibi, mübaşir ve hademe verilir. Zabıt kâtibi ve mübaşirler, adliye başkâtip ve zabıt kâtibi hükümlerine tabidir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reyinize sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İdari memurların tâyini

MADDE 7. — Tapulama müdürleri, kontrol mühendisleri, fen ve tasarruf kontrol memurları, teknisiyen ve yardımcıları Tapu ve Ka-

dastro Genel Müdürlüğünce re'sen, bu teşkilât mensuplarından ve bu maksatla açılmış ve açılacak kurs ve okullardan mezun olanlar arasından tâyin edilir.

Kâtipler, tapulama müdürlerinin inhası ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce hizmetliler ise, tapulama müdürünün teklifi üzerine mahallinin en büyük mülkiye âmiri tarafından tâyin olunurlar.

Bunların vazife ve salâhiyetleri yönetmelik ile belirtilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?

CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Efendim komisyondan bir sual sorabilir miyim?

BAŞKAN — Buyurun.

CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Buradaki 2 nci fıkrada «kâtipler» tabiri vardır. Altında da «hizmetliler ise, tapulama müdürünün teklifi üzerine mahallin en büyük mülkiye âmiri tarafından tâyin olunurlar.» şeklinde hükümler vardır. Şimdi, benim sormak istediğim, bu teşkilâtın merkeze aidolması dolayısiyle mi bu hüküm getirilmiştir?

DEVLET BAKANI RAİF AYBAR (Ankara Milletvekili) — Evet.

BAŞKAN — Maddeyi reyinize sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tapulama müdürünün vazifeleri

MADDE 8. — Tapulama müdürü, bu kanunda ve yönetmelikte gösterilen vazifelerden başka, tapulama işlerinin çabuk ve düzeninde yürütülmesini sağlıyacak her türlü tedbirleri alır ve memurların iş durumlarını takibeder.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı?. Yok. Reylerinize sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Genel Müdürlüğün memurları vazifelendirme salâhiyeti

MADDE 9. — Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü; merkez ve iller teşkilâtında aylık veya ücretle çalışan her hangi bir memuru, yapılması Genel Müdürlüğe ait iş için, orada Genel Müdürlük teşkilâtı ve açık vazife bulunup bulunmaması ile kayıtlı olmaksızın, kadrosu ile birlikte dilediği yerde vazifelendirmek salâhiyetini haizdir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Açık oylamada oylarını kullanmıyan var mı? Yok. Oylama muamelesi bitmiştir.

Efendim, üçüncü bölümü teşkil eden maddeler hakkında söz istiyen arkadaşlarımız vardır. Tasarının 2 nci maddesine 68 oy verilmiştir. 52 kabul, 16 ret. Yeter sayı yoktur. Gelecek Birleşimde tekrar oylarımıza sunulacaktır. Ancak vakit de geçmiştir.

24 Eylül 1963 Salı günü saat 15.00 de toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

(Kapanma saati : 18,15)

232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde ilâvesi hakkındaki kanuna ikinci defa verilen oyların sonucu

(Kanun reddedilmiştir.)

Üye sayısı :	185
Oy verenler :	107
Kabul edenler :	99
Reddedenler :	7
Çekinserler :	1
Oya katılmıyanlar :	74
Açık üyelikler :	4

[Kabul edenler]

TABİİ ÜYELER
Refet Aksoyoğlu
Mucip Ataklı
Vehbi Ersü
Suphi Gürsoytrak
Suphi Karaman
Kâmil Karavelioğlu
Fahri Özdilek
Mehmet Özgüneş
Selâhattin Özgür
Mehmet Şükran Özkaya
Sıtkı Ulay
Ahmet Yıldız
Muzaffer Yurdakuler

ADANA
Mehmet Nuri Âdemoğlu
Galip Avşar

AFYON KARAHİSAR
Rasim Hancıoğlu
Celâl Tevfik Karasapan

ANKARA
Osman Alişiroğlu
Rifat Etker
Mansur Ulusoy

ANTALYA
Mustafa Özer

AYDIN
İskender Cenap Ege
Osman Saim Sarıgöllü

BALIKESİR
Enver Aka
Hasan Ali Türker

BİNGÖL
Sabri Topçuoğlu

BOLU
Sırrı Uzunhasanoğlu

BURDUR
Hüseyin Otan

BURSA
İhsan Sabri Çağlayangil

ÇANAKKALE
Âli Aksoy
Halit Sarıkaya

ÇANKIRI
Hazım Dağlı

ÇORUM
Alâeddin Çetin

DİYARBAKIR
Azmi Erdoğan

ELÂZIĞ
Rasim Giray

ERZURUM
Nurettin Aynuksa
Rahmi Sanalan

GAZİANTEP
Zeki İslâm
Nizamettin Özgül

HATAY
Vehbi Aksoy

İÇEL
Cavit Tevfik Okyayuz

İSPARTA
Suat Seren

İSTANBUL
Ethem Menemencioğlu
Rifat Öztürkçine
Özel Şahingiray
Sabahattin Tanman

İZMİR
Ömer Lûtfi Bozcalı
Cahit Okurer
Nevzat Özerdemli

KARS
Sırrı Atalay
Mehmet Hazer

KASTAMONU
Mehmet Çamlıca
Ahmet Nusret Tuna

KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil

KIRŞEHİR
Ali Rıza Ulusman

KONYA
Sedat Çumralı
Mustafa Dinekli
Ahmet Onar

KÜTAHYA
A. Bahattin Özbek

MALATYA
Mehmet Zeki Tulunay
Nüvit Yetkin

MANİSA
Orhan Süersan
Refik Ulusoy

MARAŞ
Cenap Aksu
Nedim Evliya

MARDİN
Kemal Oral
Abdülkerim Saraçoğlu

MUĞLA
Muallâ Akarca

NEVŞEHİR
İ. Şevki Atasağun

NİĞDE
Kudret Bayhan
İzzet Gener

ORDU
Eşref Ayhan
Şevket Köksal

RİZE
Necip Danışoğlu

SAMSUN
Fethi Tevetoğlu
Cahit Tokgöz

SİİRT
Lâtif Aykut

SİNOP
Suphi Batur

SİVAS
Rifat Öçten

TRABZON
Yusuf Demirdağ

TUNCELİ
Mehmet Ali Demir

UŞAK
Kâmil Coşkunoğlu

VAN
Faruk Işık

YOZGAT
Sadık Artukmaç
Neşet Çetintaş

ZONGULDAK
Akif Eyidoğan
Tevfik İnci

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER

Cevat Açıkalın
Hidayet Aydıner
Ömer Ergün
Hasan Kangal
Sadi Koçaş
Enver Kök
Sahir Kurutluoğlu
Kâzım Orbay
Ragıp Üner
Necati Özdeniz
Nevzat Sengel
Burhanettin Uluç

[Reddedenler]

ANKARA
Niyazi Ağırnaslı

ESKİŞEHİR
Gavsi Uçagök

İZMİR
İzzet Birand

KAYSERİ
Hüseyin Kalpaklıoğlu

MUĞLA
Haldun Menteşeoğlu

TEKİRDAĞ
Selâmi Üren

C. BAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYE
Esat Çağa

[Çekinser]

AMASYA
Macit Zeren

[Oya katılmıyanlar]

TABİİ ÜYELER
Ekrem Acuner
Emanullah Çelebi
Kadri Kaplan
Osman Köksal
Sami Küçük
Sezai O'Kan
Haydar Tunçkanat

ADANA
Mehmet Ünaldı
Sakıp Önal
(İ.)

ADIYAMAN
Halil Ağar

AFYON KARAHİSAR
Mustafa Yılmaz İnceoğlu

AĞRI
Veysi Yardımcı

ANKARA
Hıfzı Oğuz Bekata (B.)
Sabit Kocabeyoğlu
İbrahim Saffet Omay

ANTALYA
Mehmet İlkuçan
(İ.)

ARTVİN
Fehmi Alpaslan

AYDIN
Fikret Turhangil

BALIKESİR
Hamdi Oğuzbeyoğlu
Kadri Öztaş

BİLECİK
Talât Oran

BİTLİS
Cevdet Geboloğlu

BOLU
Rahmi Arıkan

BURSA
Baki Güzey
Şeref Kayalar
Cahit Ortaç

ÇORUM
Zeki Arsan

DENİZLİ
Cahit Akyar
(İ.)
Mehmet Emin Durul

DİYARBAKIR
İhsan Hamit Tigrel
(Bşk. V.)

EDİRNE
Tahsin Banguoğlu

ELÂZIĞ
Celâl Ertuğ

ERZİNCAN
Fehmi Baysoy

ERZURUM
Nihat Pasinli

GİRESUN
Mehmet İzmen (B.)
Sabahattin Orhon

GÜMÜŞANE
Halit Zarbun

HATAY
Sabahattin Adalı
(İ.)

İÇEL
Talip Özdolay

İSTANBUL
Şevket Akyürek
(İ.)
Fethi Başak
Celil Cevherioğlu
Nurullah Esat Sümer
Berç Turan

İZMİR
Enis Kansu
Hilmi Onat

KARS
Turgut Göle

KAYSERİ
Suad Hayri Ürgüplü
(Başkan)

KIRKLARELİ
Ahmet Naci Arı

KOCAELİ
Rifat Özdeş
Lûtfi Tokoğlu (İ. Ü.)

KONYA
Muhittin Kılıç
Muammer Obuz

KÜTAHYA
Osman Cevdet Erkut
(İ.)

MANİSA
Emin Açar
Ferit Alpiskender

MUŞ
İhsan Akpolat
(İ. Ü.)

ORDU
Zeki Kumrulu

SAKARYA
Turhan Kapanlı
Kâzım Yurdakul
(İ.)

SAMSUN
Cemalettin Bulak

SİVAS
Ahmet Çekemoğlu
Ziya Önder
Hulûsi Söylemezoğlu

TEKİRDAĞ
Cemal Tarlan

TOKAT
Zihni Betil
Osman Hacıbaloğlu

TRABZON	URFA	ZONGULDAK	CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Şevket Buladoğlu	Vasfi Gerger	Tarık Remzi Baltan	Âmil Artus
Reşat Zaloğlu	Esat Mahmut Karakurt		Âdil Ünlü

[Açık üyelikler]

Eskişehir	1	Samsun	1
Hakkâri	1		
İstanbul	1	Yekûn	4

Karadeniz Teknik Üniversitesi adiyle Trabzon'da bir üniversite kurulması hakkındaki 6594 sayılı kanuna ek kanuna ikinci defa verilen oyların sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı :	185
Oy verenler :	102
Kabul edenler :	102
Reddedenler :	0
Çekinserler :	0
Oya katılmıyanlar :	79
Açık üyelikler :	4

[Kabul edenler]

TABİÎ ÜYELER
Refet Aksoyoğlu
Mucip Ataklı
Vehbi Ersü
Suphi Gürsoytrak
Suphi Karaman
Kâmil Karavelioğlu
Fahri Özdilek
Selâhattin Özgür
Mehmet Şükran Özkaya
Sıtkı Ulay
Ahmet Yıldız
Muzaffer Yurdakuler

ADANA
Mehmet Nuri Âdemoğlu
Galip Avşar

AMASYA
Macit Zeren

ANKARA
Niyazi Ağırnaslı
Osman Alişiroğlu
Rifat Etker
Mansur Ulusoy

ANTALYA
Mustafa Özer

AYDIN
İskender Cenap Ege
Osman Saim Sarıgöllü

BALIKESİR
Enver Aka
Hasan Ali Türker

BOLU
Sırrı Uzunhasanoğlu

BURDUR
Hüseyin Otan

BURSA
İhsan Sabri Çağlayangil

ÇANAKKALE
Âli Aksoy
Halit Sarıkaya

ÇANKIRI
Hazım Dağlı

ÇORUM
Alâeddin Çetin

ELÂZIĞ
Rasim Giray

ERZURUM
Nurettin Aynuksa
Rahmi Sanalan

ESKİŞEHİR
Gavsi Uçagök

GAZİANTEP
Zeki İslâm
Nizamettin Özgül

HATAY
Vehbi Aksoy

İÇEL
Cavit Tevfik Okyayuz

İSPARTA
Suat Seren

İSTANBUL
Ethem Menemencioğlu
Rifat Öztürkçine
Özel Şahingiray
Sabahattin Tanman

İZMİR
İzzet Birand
Ömer Lûtfi Bozcalı
Cahit Okurer
Nevzat Özerdemli

KARS
Sırrı Atalay
Mehmet Hazer

KASTAMONU
Mehmet Çamlıca
Ahmet Nusret Tuna

KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil
Hüseyin Kalpaklıoğlu

KIRŞEHİR
Ali Rıza Ulusman

KONYA
Sedat Çumralı
Mustafa Dinekli
Muammer Obuz
Ahmet Onar

KÜTAHYA
A. Bahattin Özbek

MALATYA
Mehmet Zeki Tulunay
Nüvit Yetkin

MANİSA
Orhan Süersan
Refik Ulusoy

MARAŞ
Nedim Evliya

MARDİN
Kemal Oral
Abdülkerim Saraçoğlu

MUĞLA
Muallâ Akarca
Haldun Menteşeoğlu

NEVŞEHİR
İ. Ş. Atasağun

NİĞDE
Kudret Bayhan
İzzet Gener

ORDU
Eşref Ayhan
Şevket Köksal

RİZE
Necip Danışoğlu

SAMSUN
Fethi Tevetoğlu
Cahit Tokgöz

SİİRT
Lâtif Aykut

SİNOP
Suphi Batur

SİVAS
Rifat Öçten

TEKİRDAĞ
Selâmi Üren

TRABZON
Yusuf Demirdağ

TUNCELİ
Mehmet Ali Demir

UŞAK
Kâmil Coşkunoğlu

VAN
Faruk Işık

YOZGAT
Sadık Artukmaç
Neşet Çetintaş

ZONGULDAK
Akif Eyidoğan
Tevfik İnci

C. BAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Cevat Açıkalın
Hidayet Aydıner
Esat Çağa
Ömer Ergün
Hasan Kangal
Sadi Koçaş
Enver Kök
Sahir Kurutluoğlu
Kâzım Orbay
Ragıp Üner
Necati Özdeniz
Nevzat Sengel
Burhanettin Uluç

[Oya katılmıyanlar]

TABİÎ ÜYELER
Ekrem Acuner
Emanullah Çelebi
Kadri Kaplan
Osman Köksal
Sami Küçük
Sezai O'Kan
Mehmet Özgüneş
Haydar Tunçkanat

ADANA
Mehmet Ünaldı
Sakıp Önal
(İ.)

ADIYAMAN
Halil Ağar

AFYON KARAHİSAR
Rasim Hancıoğlu
Mustafa Yılmaz İnceoğlu
Celâl Tevfik Karasapan

AĞRI
Veysi Yardımcı

ANKARA
Hıfzı Oğuz Bekata (B.)
Sabit Kocabeyoğlu
İbrahim Saffet Omay

ANTALYA
Mehmet İlkuçan
(İ.)

ARTVİN
Fehmi Alpaslan

AYDIN
Fikret Turhangil

BALIKESİR
Hamdi Oğuzbeyoğlu
Kadri Öztaş

BİLECİK
Talât Oran

BİNGÖL
Sabri Topçuoğlu

BİTLİS
Cevdet Geboloğlu

BOLU
Rahmi Arıkan

BURSA
Baki Güzey
Şeref Kayalar
Cahit Ortaç

ÇORUM
Zeki Arsan

DENİZLİ
Cahit Akyar
(İ.)
Mehmet Emin Durul

DİYARBAKIR
Azmi Erdoğan
İhsan Hamit Tigrel
(Bşk. V.)

EDİRNE
Tahsin Banguoğlu

ELÂZIĞ
Celâl Ertuğ

ERZİNCAN
Fehmi Baysoy

ERZURUM
Nihat Pasinli

GİRESUN
Mehmet İzmen (B.)
Sabahattin Orhon

GÜMÜŞANE
Halit Zarbun

HATAY
Sabahattin Adalı (İ.)

İÇEL
Talip Özdolay

İSTANBUL
Şevket Akyürek (İ.)
Fethi Başak
Celil Cevherioğlu
Nurullah Esat Sümer
Berç Turan

İZMİR
Enis Kansu
Hilmi Onat

KARS
Turgut Göle

KAYSERİ
Suad Hayri Ürgüplü
(Başkan)

KIRKLARELİ
Ahmet Naci Arı

KOCAELİ
Rifat Özdeş
Lûtfi Tokoğlu
(İ. Ü.)

KONYA
Muhittin Kılıç

KÜTAHYA
Osman Cevdet Erkut
(İ.)

MANİSA
Emin Açar
Ferit Alpiskender

MARAŞ
Cenap Aksu

MUŞ
İhsan Akpolat
(İ. Ü.)

ORDU
Zeki Kumrulu

SAKARYA
Turhan Kapanlı
Kâzım Yurdakul (İ.)

SAMSUN
Cemalettin Bulak

SİVAS
Ahmet Çekemoğlu
Ziya Önder
Hulûsi Söylemezoğlu

TEKİRDAĞ
Cemal Tarlan

TOKAT
Zihni Betil
Osman Hacıbaloğlu

TRABZON
Şevket Buladoğlu
Reşat Zaloğlu

URFA
Vasfi Gerger
Esat Mahmut Karakurt

ZONGULDAK
Tarık Remzi Baltan

C. BAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Âmil Artus
Âdil Ünlü

[Açık üyelikler]

Eskişehir	1	Samsun	1
Hakkâri	1		—
İstanbul	1	Yekûn	4

Tapulama kanunu tasarısının 2 nici maddesine verilen oyların sonucu

(Yeter sayı yoktur.)

Üye sayısı :	185
Oy verenler :	52
Kabul edenler :	16
Reddedenler :	1
Çekinserler :	0
Oya katılmıyanlar :	113
Açık üyelikler :	4

[Kabul edenler]

TABİÎ ÜYELER
Vehbi Ersü
Kâmil Karavelioğlu
Fahri Özdilek
Mehmet Şükran Özkaya
Sıtkı Ulay

ADANA
Mehmet Nuri Âdemoğlu
Galip Avşar

ANKARA
Niyazi Ağırnaslı
Sabit Kocabeyoğlu
İbrahim Saffet Omay

ANTALYA
Mustafa Özer

BALIKESİR
Enver Aka
Hasan Ali Türker

BİNGÖL
Sabri Topçuoğlu

BURDUR
Hüseyin Otan

ÇANAKKALE
Âli Aksoy
Halit Sarıkaya

ÇANKIRI
Hazım Dağlı

ERZURUM
Nurettin Aynuksa

GAZİANTEP
Zeki İslâm
Nizamettin Özgül

HATAY
Vehbi Aksoy

İSTANBUL
Sabahattin Tanman
Ragıp Üner

İZMİR
İzzet Birand
Ömer Lûtfi Bozcalı

KASTAMONU
Mehmet Çamlıca

KAYSERİ
Hüsnü Dikeçligil
Hüseyin Kalpaklıoğlu

KIRŞEHİR
Ali Rıza Ulusman

KONYA
Sedat Çumralı
Mustafa Dinekli
Ahmet Onar

MANİSA
Emin Açar

MARDİN
Kemal Oral

MUĞLA
Haldun Menteşeoğlu

NİĞDE
Kudret Bayhan
İzzet Gener

ORDU
Eşref Ayhan
Zeki Kumrulu

SİNOP
Suphi Batur

TEKİRDAĞ
Selâmi Üren

UŞAK
Kâmil Coşkunoğlu

VAN
Faruk Işık

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Esat Çağa
Ömer Ergün
Sadi Koçaş
Enver Kök
Kâzım Orbay
Nevzat Sengel
Burhanettin Uluç

[Reddeden]

AYDIN
Osman Saim Sarıgöllü

BİLECİK
Talât Oran

BURSA
İhsan Sabri Çağlayangil
Baki Güzey

ÇORUM
Alâeddin Çetin

İÇEL
Cavit Tevfik Okyayuz

İSTANBUL
Ethem Menemencioğlu
Özel Şahingiray

MUĞLA
Muallâ Akarca

SAMSUN
Cahit Tokgöz

SİİRT
Lâtif Aykut

TRABZON
Yusuf Demirdağ

TUNCELİ
Mehmet Ali Demir

YOZGAT
Neşet Çetintaş

ZONGULDAK
Tevfik İnci

C. BAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYE
Hidayet Aydıner

[Oya katılmıyanlar]

TABİÎ ÜYELER
Ekrem Acuner
Refet Aksoyoğlu
Mucip Ataklı
Emanullah Çelebi
Suphi Gürsoytrak
Kadri Kaplan
Suphi Karaman
Osman Köksal
Sami Küçük
Sezai O'Kan
Mehmet Özgüneş
Selâhattin Özgür
Haydar Tunçkanat
Ahmet Yıldız
Muzaffer Yurdakuler

ADANA
Mehmet Ünaldı
Sakıp Önal

ADIYAMAN
Halil Ağar

AFYON KARAHİSAR
Rasim Hancıoğlu
Mustafa Yılmaz İnceoğlu
Celâl Tevfik Karasapan

AĞRI
Veysi Yardımcı

AMASYA
Macit Zeren

ANKARA
Osman Alişiroğlu
Hıfzı Oğuz Bekata (B.)
Rifat Etker
Mansur Ulusoy

ANTALYA
Mehmet İlkuçan (İ.)

ARTVİN
Fehmi Alpaslan

AYDIN
İskender Cenap Ege
Fikret Turhangil

BALIKESİR
Hamdi Oğuzbeyoğlu
Kadri Öztaş

BİTLİS
Cevdet Geboloğlu

BOLU
Rahmi Arıkan
Sırrı Uzunhasanoğlu

BURSA
Şeref Kayalar
Cahit Ortaç

ÇORUM
Zeki Arsan

DENİZLİ
Cahit Akyar (İ.)
Mehmet Emin Durul

DİYARBAKIR
Azmi Erdoğan
İhsan Hamit Tigrel (Bşk. V.)

EDİRNE
Tahsin Banguoğlu

ELÂZIĞ
Celâl Ertuğ
Rasim Giray

ERZİNCAN
Fehmi Baysoy

ERZURUM
Nihat Pasinli
Rahmi Sanalan

ESKİŞEHİR
Gavsi Uçagök

GİRESUN
Mehmet İzmen (B.)
Sabahattin Orhon

GÜMÜŞANE
Halit Zarbun

HATAY
Sabahattin Adalı (İ.)

İÇEL
Talip Özdolay

İSPARTA
Suat Seren

İSTANBUL
Şevket Akyürek (İ.)
Fethi Başak
Celil Cevherioğlu
Rifat Öztürkçine
Nurullah Esat Sümer
Berç Turan

İZMİR
Enis Kansu
Cahit Okurer
Hilmi Onat
Nevzat Özerdemli

KARS
Sırrı Atalay (Bşk. V.)
Turgut Göle
Mehmet Hazer

KASTAMONU
Ahmet Nusret Tuna

KAYSERİ
Suad Hayri Ürgüplü (Başkan)

KIRKLARELİ
Ahmet Naci Arı

KOCAELİ
Rifat Özdeş
Lûtfi Tokoğlu (İ. Ü.)

KONYA
Muhittin Kılıç
Muammer Obuz

KÜTAHYA
Osman Cevdet Erkut (İ.)
A. Bahattin Özbek

MALATYA
Mehmet Zeki Tulunay
Nüvit Yetkin

MANİSA
Ferit Alpiskender
Orhan Süersan
Refik Ulusoy

MARAŞ
Cenap Aksu
Nedim Evliya

MARDİN
Abdülkerim Saraçoğlu

MUŞ
İhsan Akpolat (İ. Ü.)

NEVŞEHİR
İ. Şevki Atasağun

ORDU
Şevket Köksal

RİZE
Necip Danışoğlu

SAKARYA
Turhan Kapanlı
Kâzım Yurdakul

SAMSUN
Cemalettin Bulak
Fethi Tevetoğlu

SİVAS
Ahmet Çekemoğlu
Rifat Öçten
Ziya Önder
Hulûsi Söylemezoğlu

TEKİRDAĞ
Cemal Tarlan

TOKAT
Zihni Betil
Osman Hacıbaloğlu

TRABZON
Şevket Buladoğlu
Reşat Zaloğlu

URFA
Vasfi Gerger
Esat Mahmut Karakurt

YOZGAT
Sadık Artukmaç

ZONGULDAK
Tarık Remzi Baltan
Akif Eyidoğan

CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN ÜYELER
Cevat Açıkalın
Âmil Artus
Hasan Kangal
Sahir Kurutluoğlu
Necati Özdeniz
Âdil Ünlü

[Açık üyelikler]

Eskişehir	1	Samsun	1
Hakkâri	1		
İstanbul	1	Yekûn	4

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

YÜZONUNCU BİRLEŞİM

19 . 9 . 1963 Perşembe

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

× 1. — 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde ilâvesine dair kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Bayındırlık ve Ulaştırma ve İçişleri komisyonları raporları (M. Meclisi 2/350; C. Senatosu 2/83) (S. Sayısı : 285) [Dağıtma tarihi : 28 . 8 . 1963]

× 2. — Karadeniz Teknik Üniversitesi adiyle Trabzon'da bir üniversite kurulması hakkındaki 6594 sayılı Kanuna ek kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe komisyonları raporları (M. Meclisi 1/515; C. Senatosu 1/286) (S. Sayısı : 291) [Dağıtma tarihi ; 14 . 9 . 1963]

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

× 1. — Tapulama kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/211; C. Senatosu 1/260) (S. Sayısı : 286) [Dağıtma tarihi : 3 . 9 . 1963]

× 2. — Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ve yargılama usulleri hakkındaki Kanuna ilişik (1) sayılı cetvele bir kadro eklenmesine dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet ve Bütçe komisyonları raporları (M. Meclisi 1/446; C. Senatosu 1/281) (S. Sayısı : 290) [Dağıtma tarihi : 13 . 9 . 1963]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Cumhuriyet Senatosu İçtüzük teklifi ve Cumhuriyet Senatosu İçtüzük Komisyonu raporu (2/15) (S. Sayısı : 65 e ek) [Dağıtma tarihi : 18 . 10 . 1962]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — Reşit Siyah hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (M. Meclisi 3/182; C. Senatosu 2/78) (S. Sayısı : 288) [Dağıtma tarihi : 9 . 9 . 1963]

2. — Mustafa Dilek hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (M. Meclisi 3/197; C. Senatosu 2/79) (S. Sayısı : 287) [Dağıtma tarihi : 9 . 9 . 1963]